

1. ja 2. detsembril on loeng ja praktikum ära vahetatud

Antud punktid p_1, \dots, p_n (kõik erinevad). Leida nende seast kaks teineteisele lähimat punkti.

Lihtne lahendus — vaatame kõik punktipaarid läbi, leiame nendevaheliste kauguste seast minimaalse. Keerukus: $\Theta(n^2)$.

Punktide $p_1 = (x_1, y_1)$ ja $p_2 = (x_2, y_2)$ vaheline kaugus $d(p_1, p_2)$ on

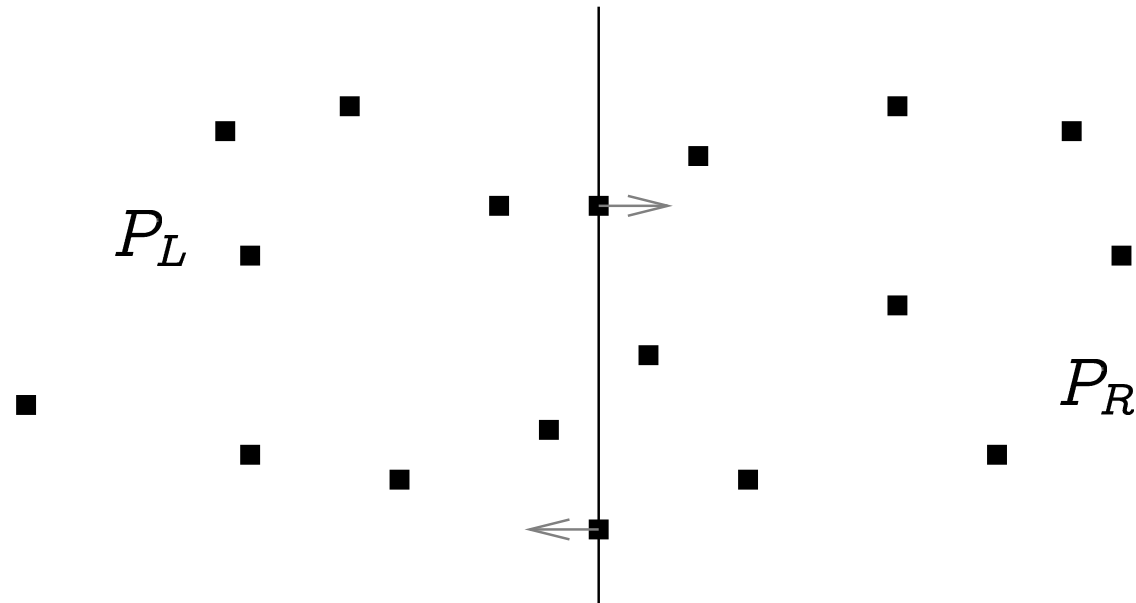
$$\sqrt{(x_2 - x_1)^2 + (y_2 - y_1)^2} .$$

Kui me vaid kaugusi võrrelda tahame, siis piisab kauguste ruutude võrdlemisest. S.t. ruutjuurt pole tarvis võtta.

Rekursiivne lahendus:

1. Jaga punktihulk P kaheks võrdse suurusega osaks P_L ja P_R , leia kummastki osast vähima kaugusega punktipaar.
 - Rekursioon lõppeb, kui $|P| \leq 3$.
2. Vali neist kahest paarist lähem, olgu nendevaheline kaugus δ .
3. Kontrolli, kas leiduvad punktid $p_L \in P_L$ ja $p_R \in P_R$, nii et $d(p_L, p_R) \leq \delta$.
 - Piisab selliste punktide $p_L \in P_L$ vaatamisest, mis on hulgale P_R lähemal kui δ . Sama $p_R \in P_R$ jaoks...

Jaotamise teeme vertikaalse sirgega.

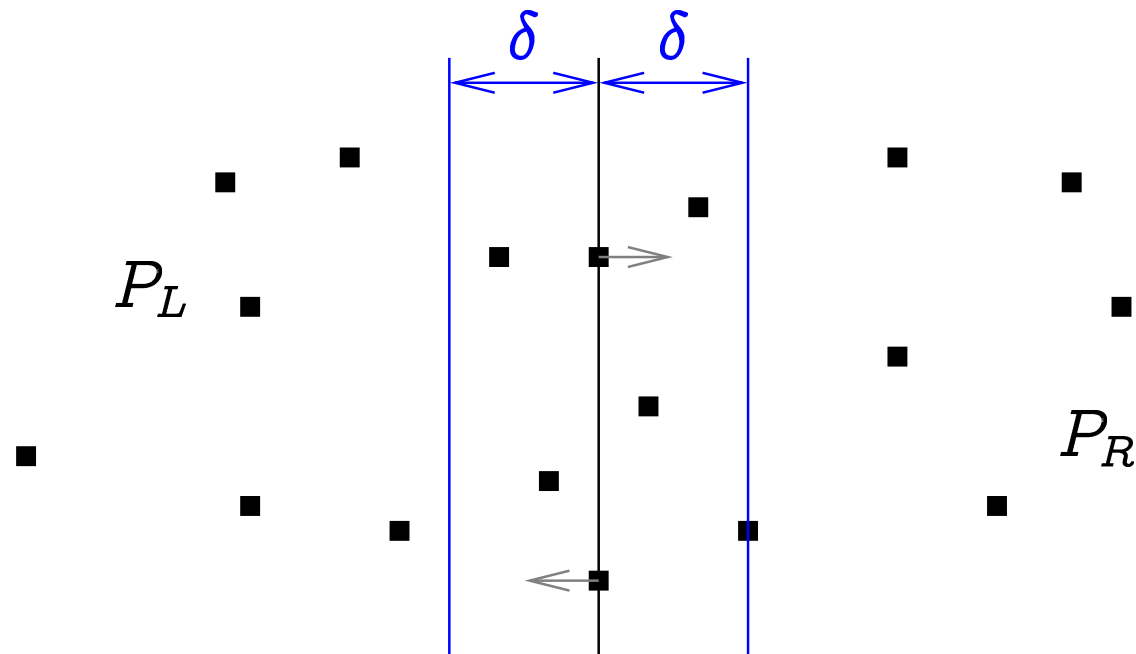

Sirgele jäävad punktid võivad kuuluda nii ühte kui ka teise poolde.

Olgu X_1, \dots, X_n punktid p_1, \dots, p_n , sorteeritud x -koordinaadi järgi. Massiivi X kasutame vertikaalse sirge valikul.

Olgu δ_L vähima kaugusega punktipaari kaugus osas P_L ja δ_R sama asi osas P_R . Olgu $\delta = \min(\delta_L, \delta_R)$.

Kui $p_L \in P_L$ ja $p_R \in P_R$ on sellised, et $d(p_L, p_R) < \delta$, siis on p_L ja p_R eraldavast vertikaalsest joonest kaugusel $\leq \delta$.

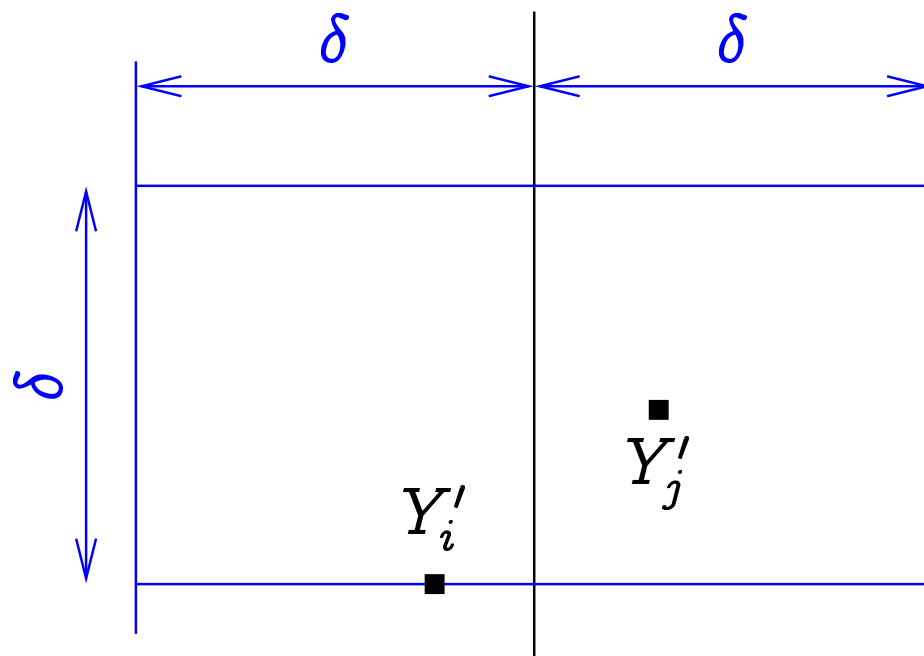

Olgu $P' \subseteq P$ kõigi selliste punktide hulk, mis on valitud vertikaalsest sirgest kaugusel $\leq \delta$. Olgu Y' nendesamade punktide järjend, y -koordinaadi järgi sorteeritud.

Olgu Y'_i ja Y'_j ($j > i$) teineteisele lähimad punktid P' -st. Kui $d(Y'_i, Y'_j) \leq \delta$, siis $j - i \leq 6$.

S.t. (kui eelmine lõik on õige, siis) selleks, et leida teineteisele lähim punktipaar P' -st tuleb vaadata läbi massiiv Y' ja leida mingi punkti Y'_i kaugused ainult punktidest $Y'_{i+1}, \dots, Y'_{i+6}$. S.t. teineteisele lähima punktipaari leidmine on tehtav lineaarses ajas.

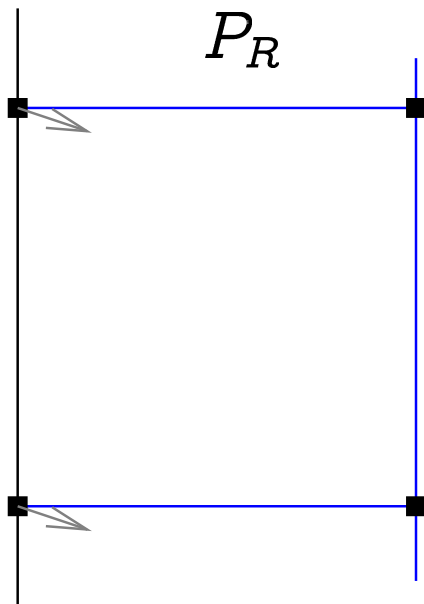
Kui $d(Y'_i, Y'_j) \leq \delta$, siis asuvad punktid Y'_i ja Y'_j ristkülikus mõõtmetega $2\delta \times \delta$.

Üldisust kitsendamata loeme, et $Y'_i \in P_L$. Vaatame juhtu, kus Y'_i ei asu vertikaalsel sirgel, mis eraldab P_L -i ja P_R -i.

Vaatame kõiki P_R -i kuuluvaid punkte, mis sinna ristkülikusse kuuluvad. Iga kahe P_R -i kuuluva punkti vaheline kaugus on vähemalt δ .

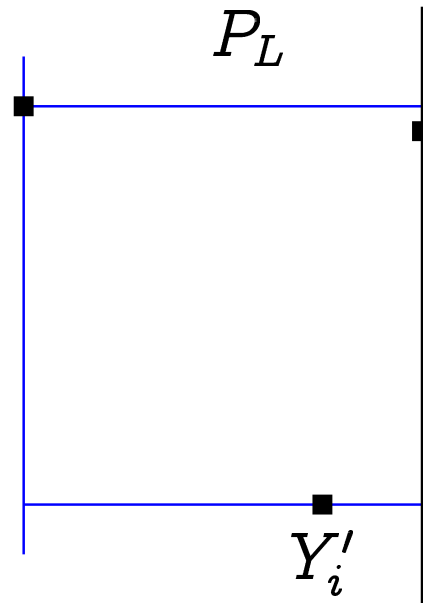
Nad kõik kuuluvad ruutu mõõtmetega $\delta \times \delta$.

Mahub ülimalt neli tükki.

Vaatame kõiki P_L -i kuuluvaid punkte, mis sinna ristkülikusse kuuluvad. Iga kahe P_L -i kuuluva punkti vaheline kaugus on vähemalt δ .

Nad kõik kuuluvad ruutu mõõtmetega $\delta \times \delta$.

Mahub ülimalt kolm tükki (kaasa arvatud Y'_i).

Kui Y'_i asuks P_L -i ja P_R -i eraldaval vertikaalsel sirgel, siis mahuks vasakule poole neli punkti (k.a. Y'_i) ja paremale poole kolm.

Seega kuulub vaadeldavasse ristkülikusse mõõtmetega $2\delta \times \delta$ ülimalt kuus punkti peale Y'_i .

Algoritm:

Eeltöö: sorteeri punktid p_1, \dots, p_n x -koordinaadi järgi massiivi X ja y -koordinaadi järgi massiivi Y . Kui kahel punktil on koordinaat võrdne, siis võta ettepoole see punkt, mille teine koordinaat on väiksem.

Põhitöö teeb ära funktsioon `lahimad_punktid(X, Y, n)`.

$\text{lähimad_punktid}(X, Y, n)$ on

```
1  if  $n = 2$  then return  $(X_1, X_2)$ 
2  if  $n = 3$  then
3    return lähim_kolmest( $X_1, X_2, X_3$ )
4   $k := \lfloor n/2 \rfloor$ 
5   $X^L := X_{1\dots k}; X^R := X_{k+1\dots n}$ 
6   $l^L := 0; l^R := 0$ 
7  for  $i := 1$  to  $n$  do
8    if  $Y_i.x < X_k.x$  or  $Y_i.x = X_k.x \wedge Y_i.y \leq X_k.y$  then
9       $l^L := l^L + 1; Y_{l^L}^L := Y_i$ 
10   else
11      $l^R := l^R + 1; Y_{l^R}^R := Y_i$ 
12    $(q_1^L, q_2^L) := \text{lähimad\_punktid}(X^L, Y^L, k)$ 
13    $(q_1^R, q_2^R) := \text{lähimad\_punktid}(X^R, Y^R, n - k)$ 
...

```

```
14  $\delta^{L2} := (q_1^L \cdot x - q_2^L \cdot x)^2 + (q_1^L \cdot y - q_2^L \cdot y)^2$ 
15  $\delta^{R2} := (q_1^R \cdot x - q_2^R \cdot x)^2 + (q_1^R \cdot y - q_2^R \cdot y)^2$ 
16 if  $\delta^{L2} < \delta^{R2}$  then
17      $\delta r u u t := \delta^{L2}; q_1 := q_1^L; q_2 := q_2^L$ 
18 else
19      $\delta r u u t := \delta^{R2}; q_1 := q_1^R; q_2 := q_2^R$ 
20  $l' := 0$ 
21 for  $i := 1$  to  $n$  do
22     if  $(Y_i \cdot x - X_k \cdot x)^2 \leq \delta r u u t$  then
23          $l' := l' + 1; Y_{l'} := Y_i$ 
...

```

```
24 for  $i := 1$  to  $l' - 1$  do
25     for  $j := 1$  to  $\min(6, l' - i)$  do
26          $druut := (Y'_i.x - Y'_j.x)^2 + (Y'_i.y - Y'_j.y)^2$ 
27         if  $druut < \delta druut$  then
28              $\delta druut := druut; q_1 := Y'_i; q_2 := Y'_j$ 
29 return  $(q_1, q_2)$ 
```

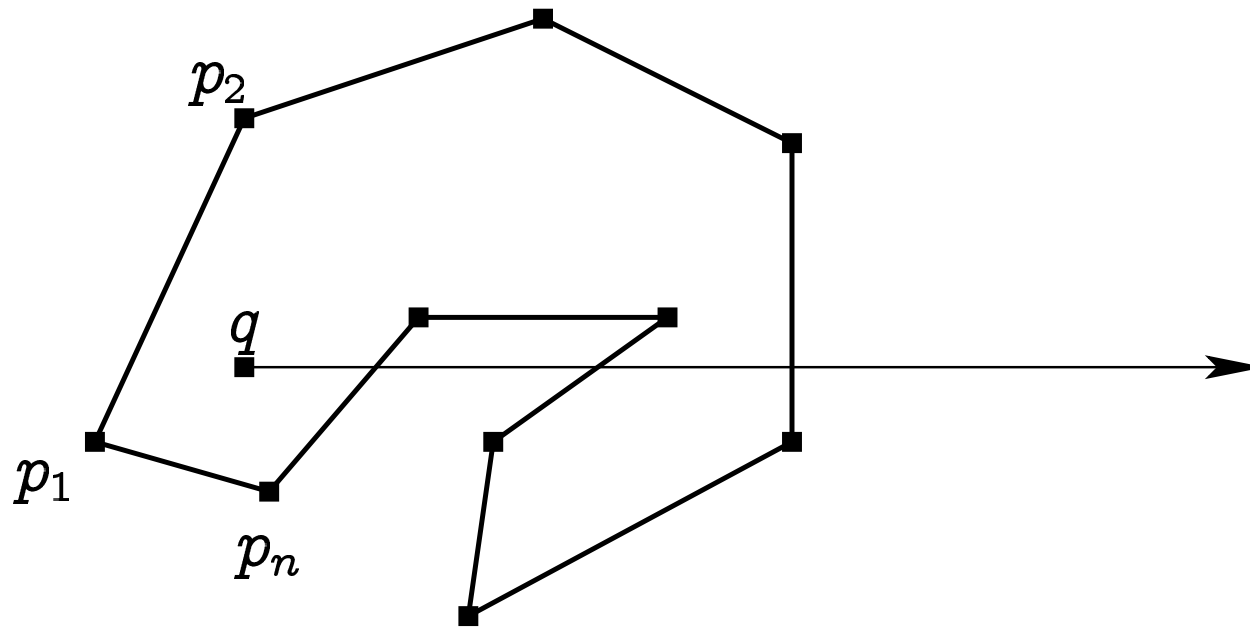
Keerukus:

- Eeltöö (sorteerimine) — $O(n \log n)$.
- Kui protseduuri lähimad `_` punktid tööaeg sisendil suurusega n on ülimalt $T(n)$, siis $T(n) = 2T(n/2) + O(n)$.
 - See $O(n)$ tuleb sellest, et meil on tsükleid üle kõigi punktide, pole aga kahekordseid tsükleid.
 - * `for j := 1 to min(6, l' - i) do ei loe.`

See rekurrents on lahendatav esimeses loengus tõestatud teoreemiga. Saame $T(n) = O(n \log n)$.

Kokku seega $O(n \log n)$.

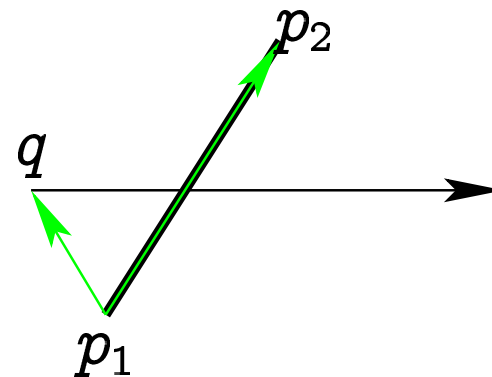
Olgu antud hulknurk tippudega p_1, \dots, p_n ning punkt q .
Kas q asub hulknurga $p_1 p_2 \dots p_n$ sees?

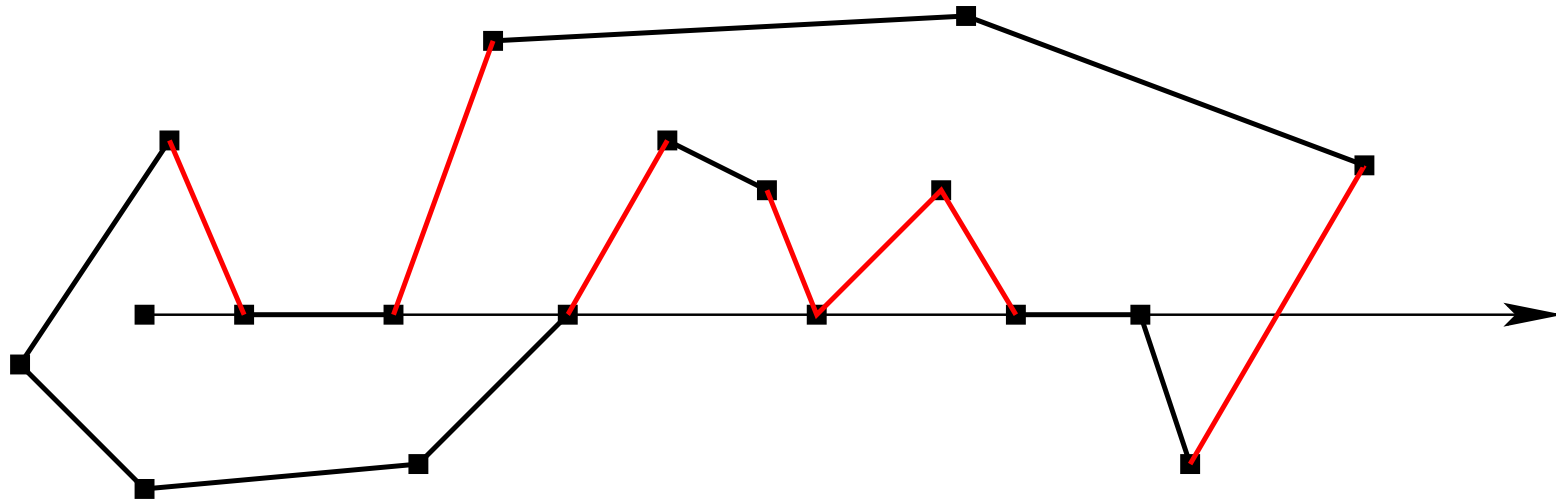
Vaatame mingit kiirt, mis lähtub punktist q . Kui q asub hulknurga sees, siis lõikab see kiir seda hulknurka paaritu arv kordi, muidu paarisarv kordi.

Millal lõikab lõik $\overline{p_1 p_2}$ (loeme, et $p_1.y \leq p_2.y$) horisontaalset kiirt, mis läheb punktist q paremale?

- $p_1.y \leq q.y \leq p_2.y$;
- $\overrightarrow{p_1 q}$ jääb $\overrightarrow{p_1 p_2}$ -st vasakule.

Näide:

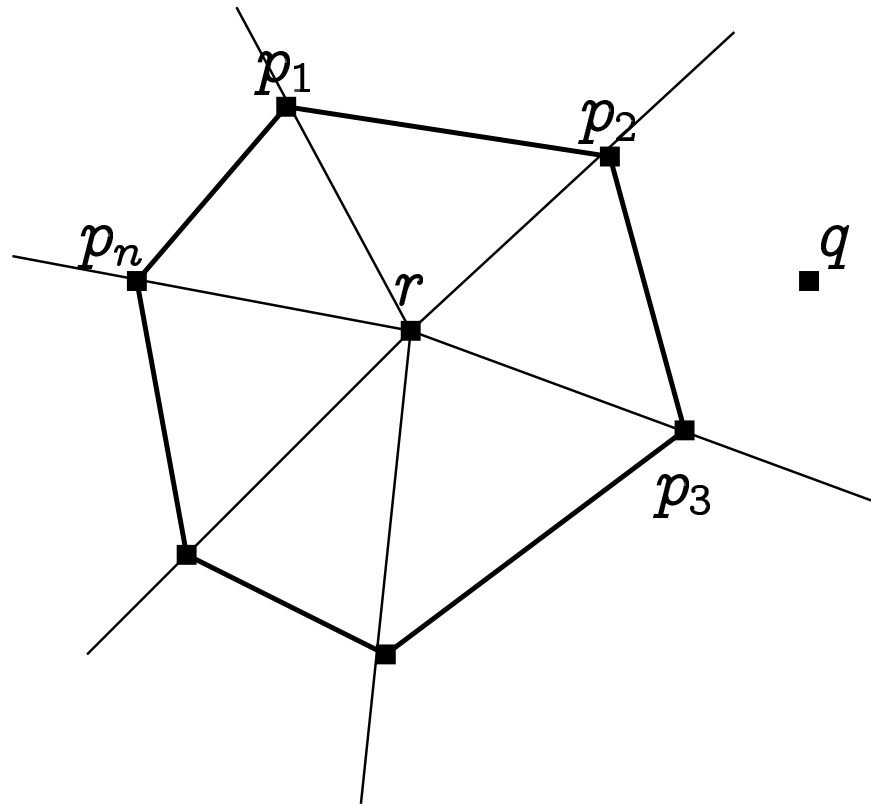

Seitse lõikumist \Rightarrow sees.

Kõdunud juhu muutsime mittekõdunuks väikese häirituse lisamisega.

Keerukus — $O(n)$.

Kumera hulknurga puhul on punkti kuulumist hulknurka võimalik välja selgitada kiiremini, ajaga $O(\log n)$. Loeme, et p_0, \dots, p_1 on antud kellaosuti liikumise suunas.

1. Olgu r mingi punkt hulknurga sisemuses. Sobib suvalise kolme tipu keskmine.
2. Leia, millisesse sektorisse $p_i r p_{i+1}$ kuulub punkt q . See on tehtav kahendotsimisega.
3. Leia, kas \overline{rq} ja $\overline{p_i p_{i+1}}$ lõikuvad.

Olgu antud hulknurk $p_1p_2 \cdots p_n$, tipud olgu kellaosuti liikumise suunas.

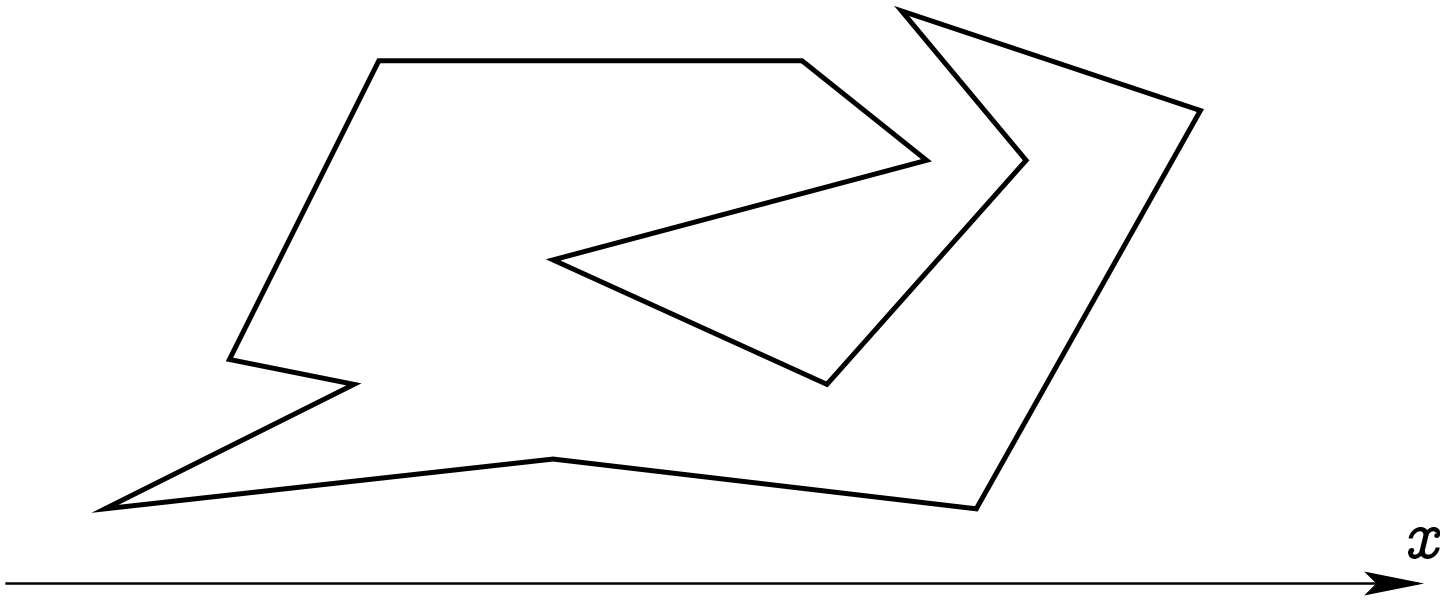
Kuidas leida selle hulknurga pindala?

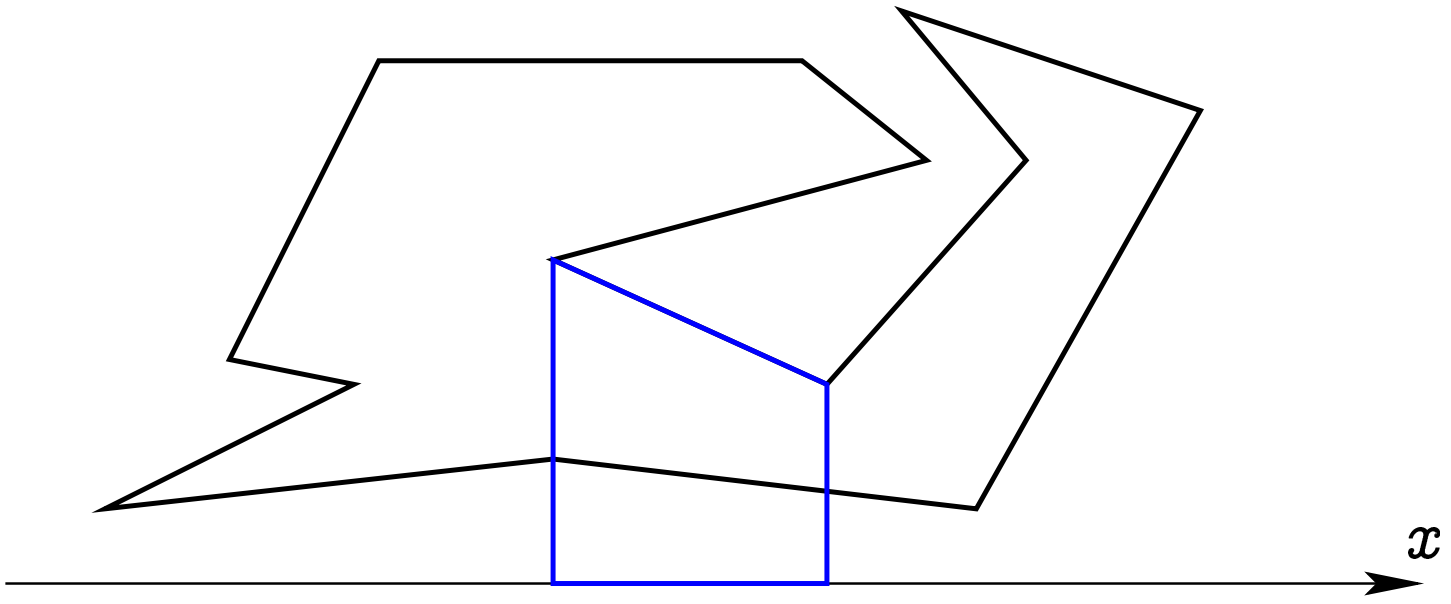
Olgu $p_i = (x_i, y_i)$. Loeme, et $y_i \geq 0$. Leiame trapetsite

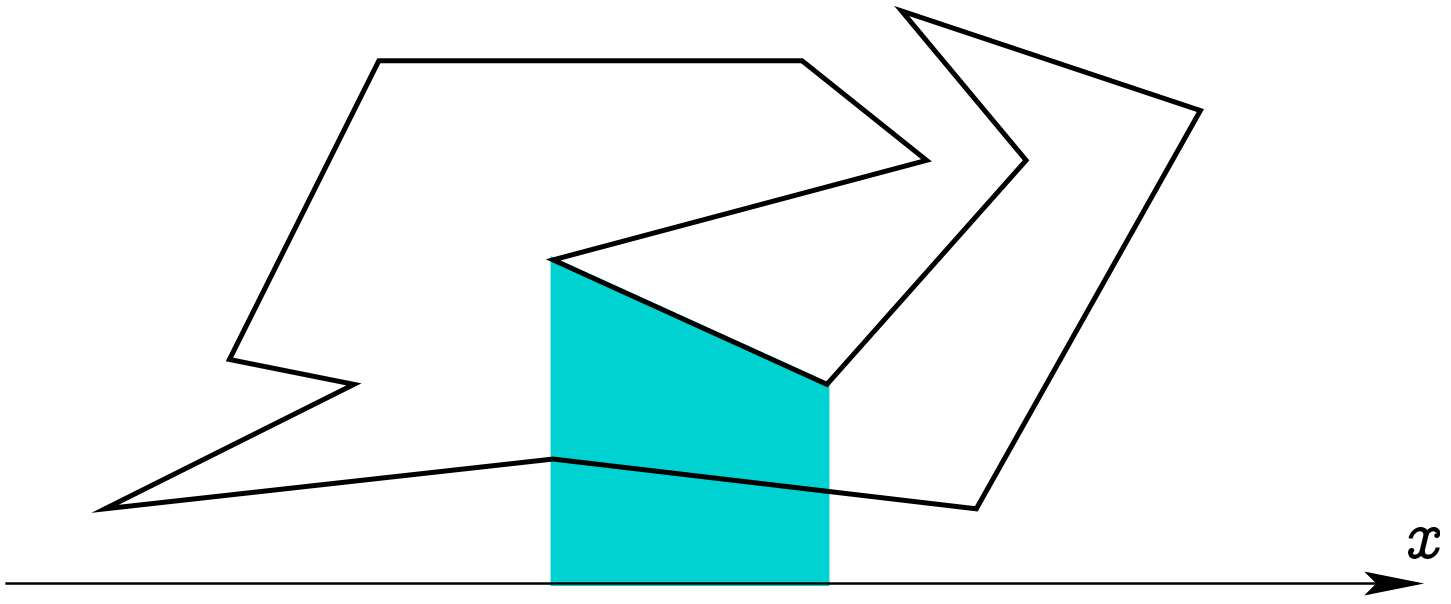
$$(x_i, 0) \text{---} (x_i, y_i) \text{---} (x_{i+1}, y_{i+1}) \text{---} (x_{i+1}, 0) \text{---} (x_i, 0)$$

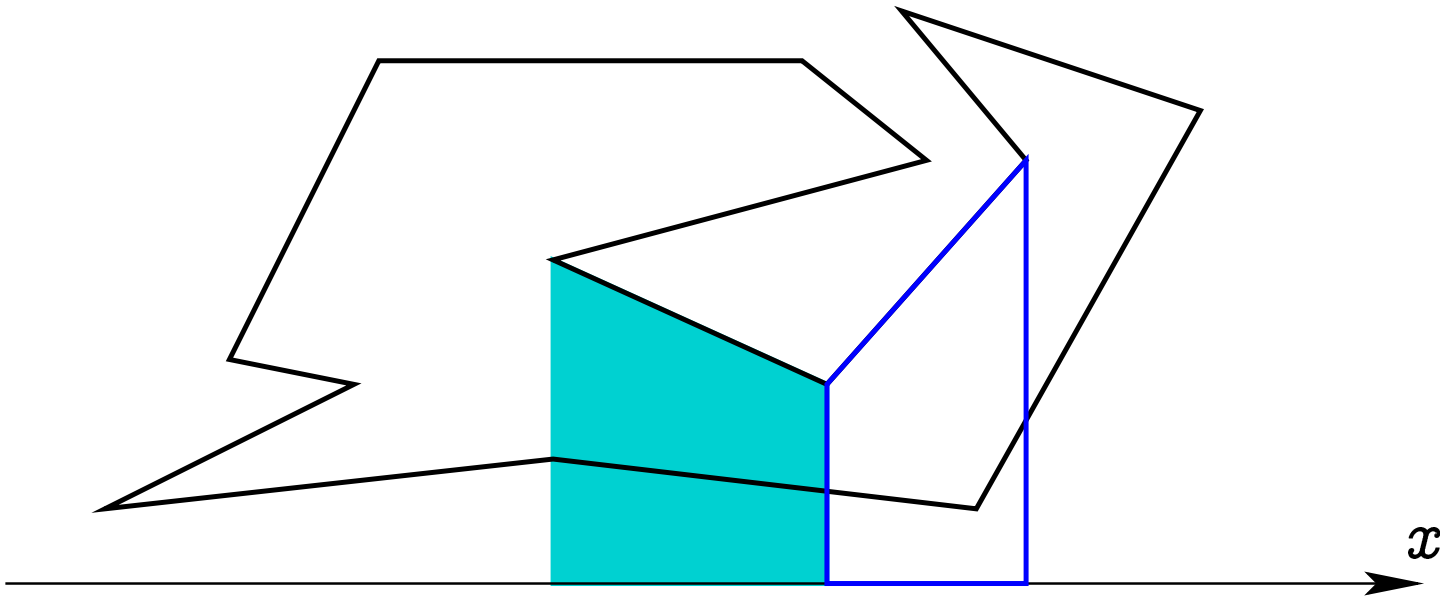
pindalad. Siin $1 \leq i \leq n$ ja $i+1$ on leitud mod n . Pindalad on *märgiga* — kui $x_{i+1} > x_i$, siis on pindala positiivne, muidu negatiivne.

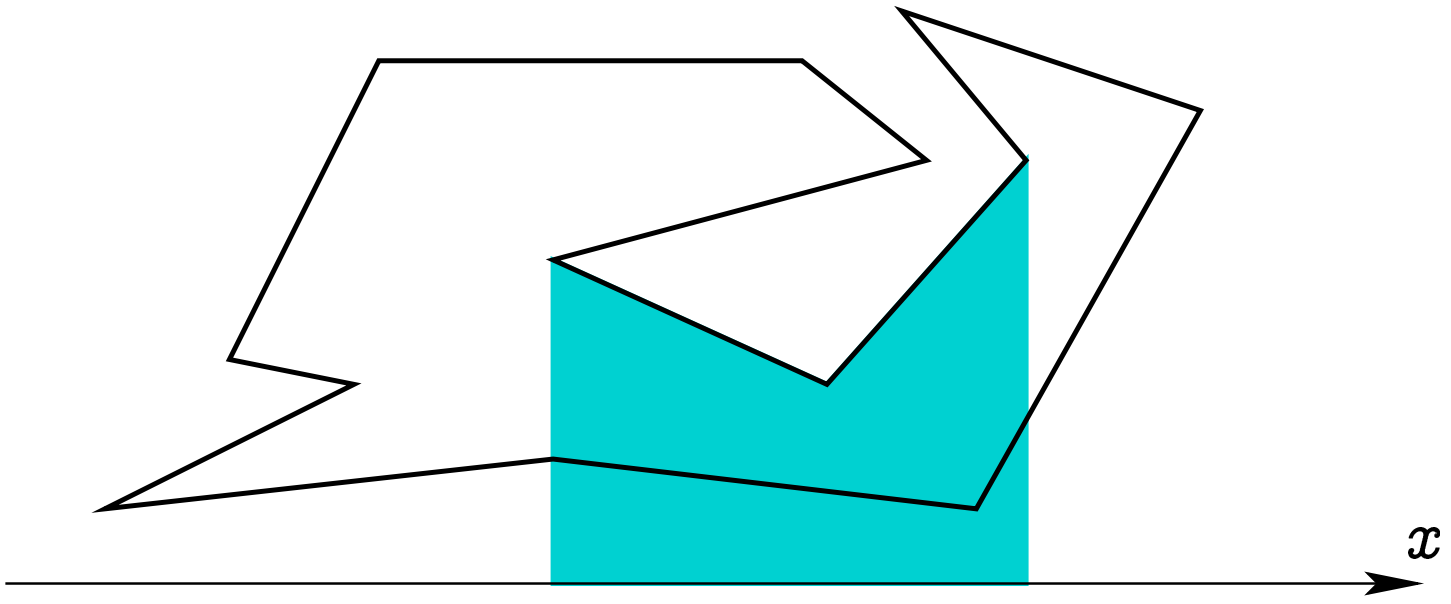
Trapetsite pindalate summa on hulknurga pindala.

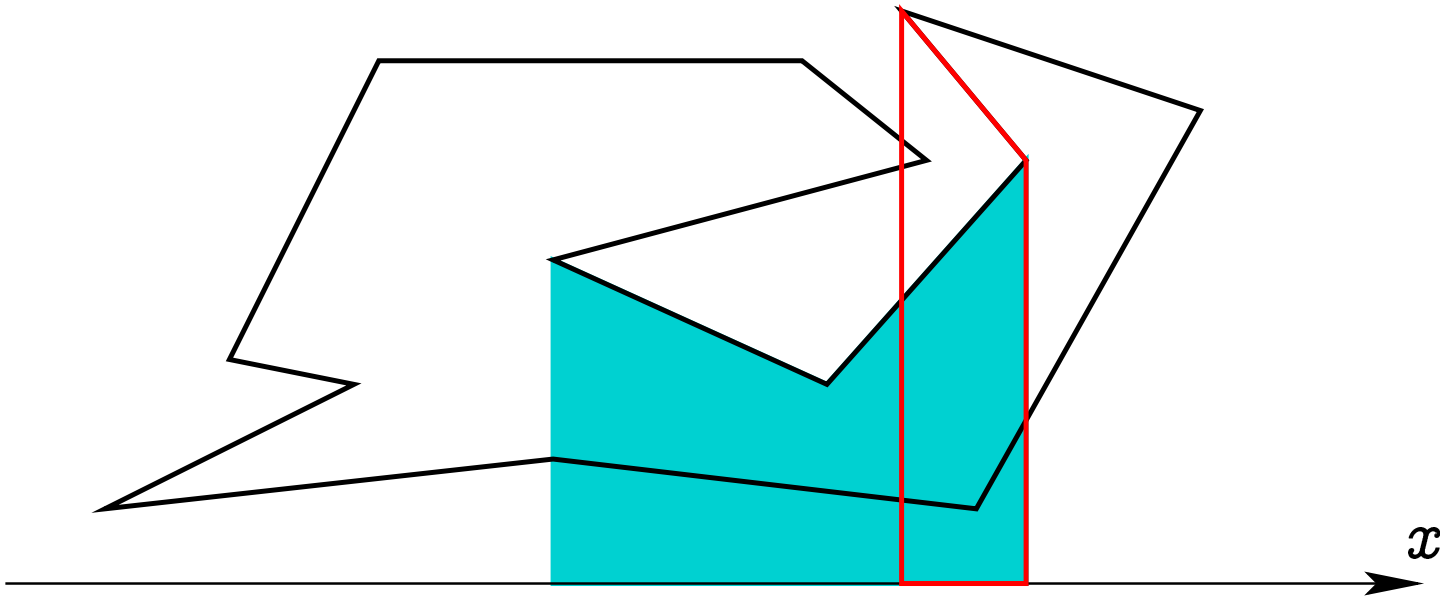

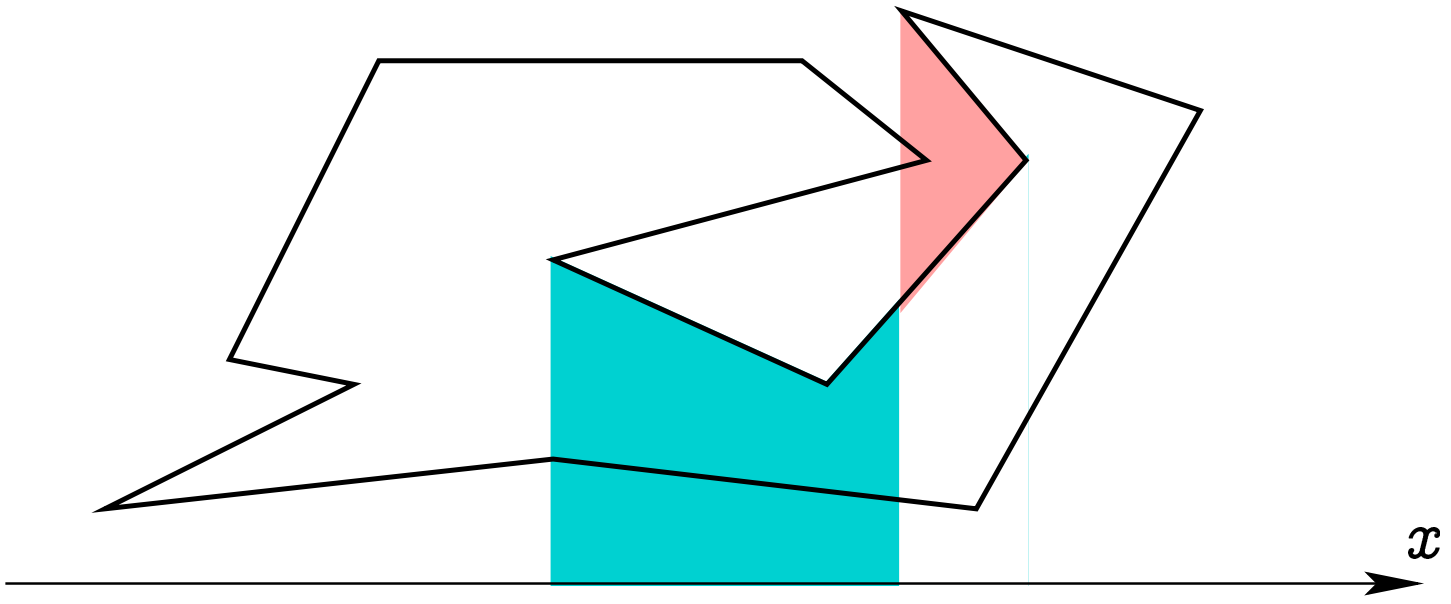

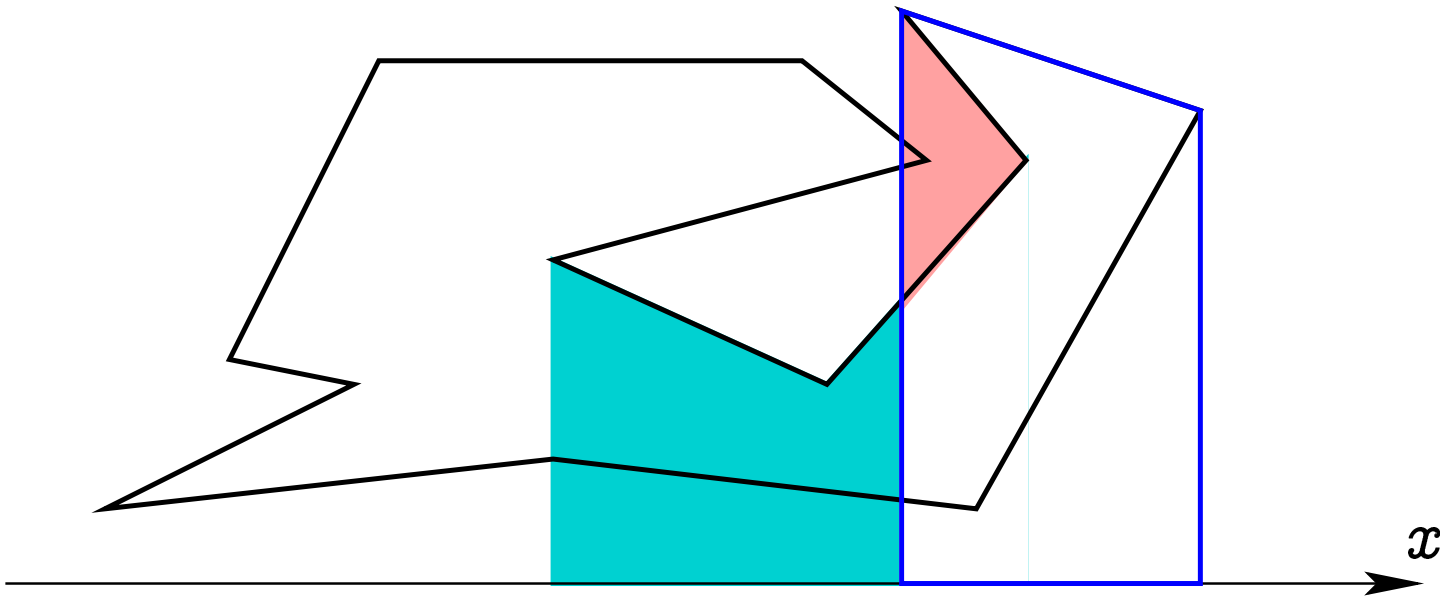

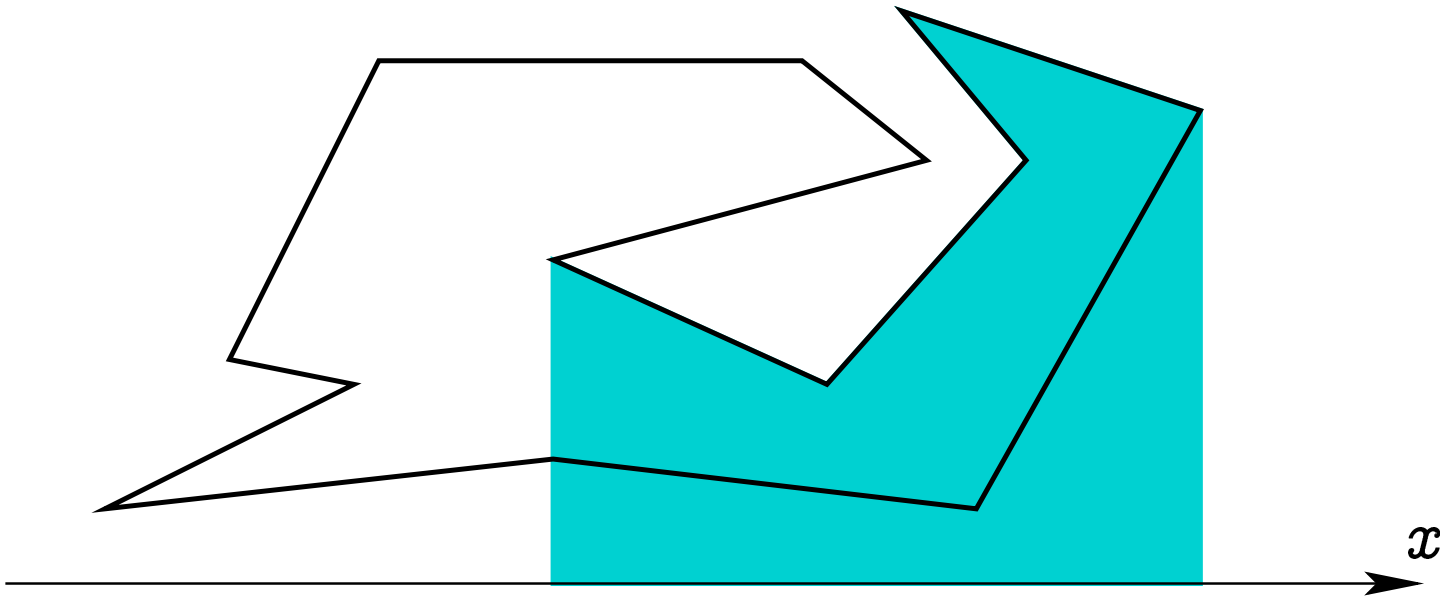

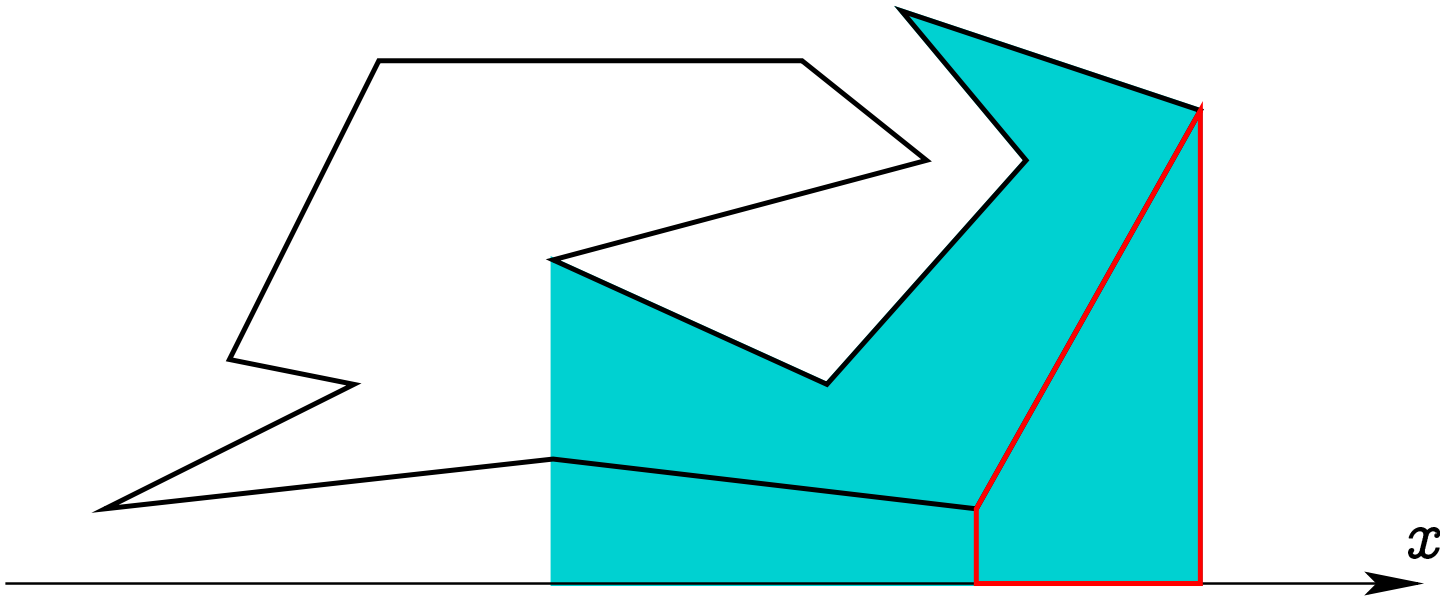

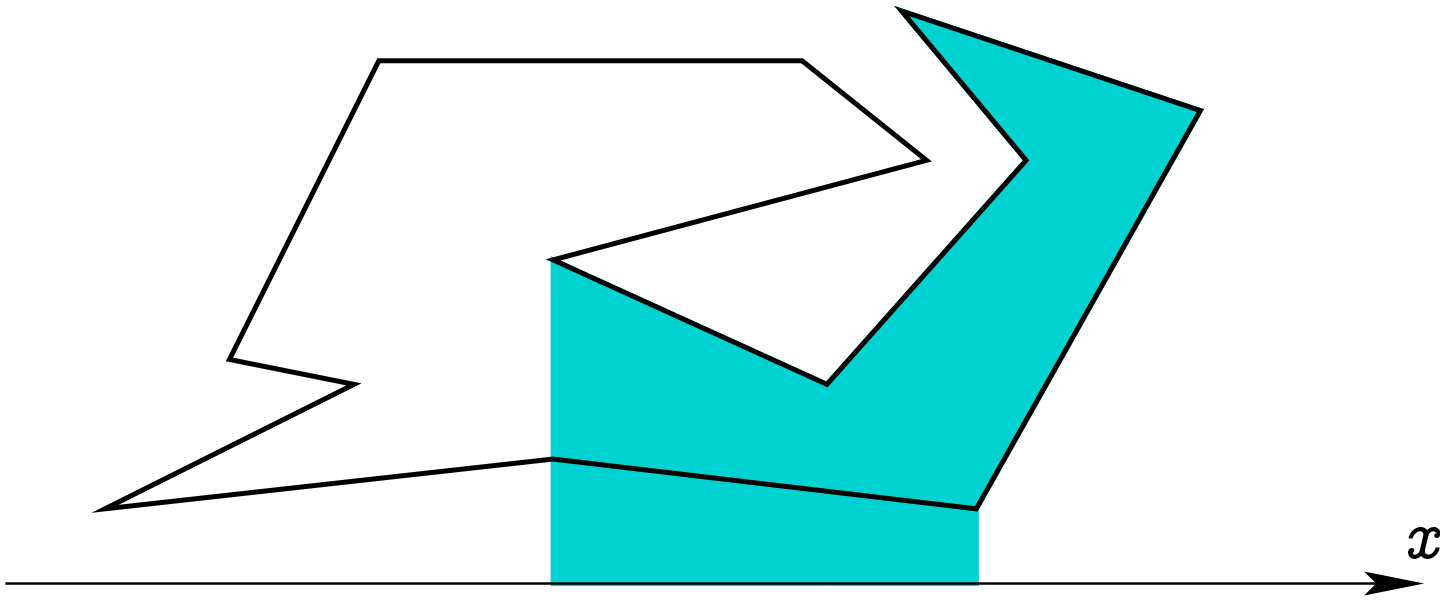

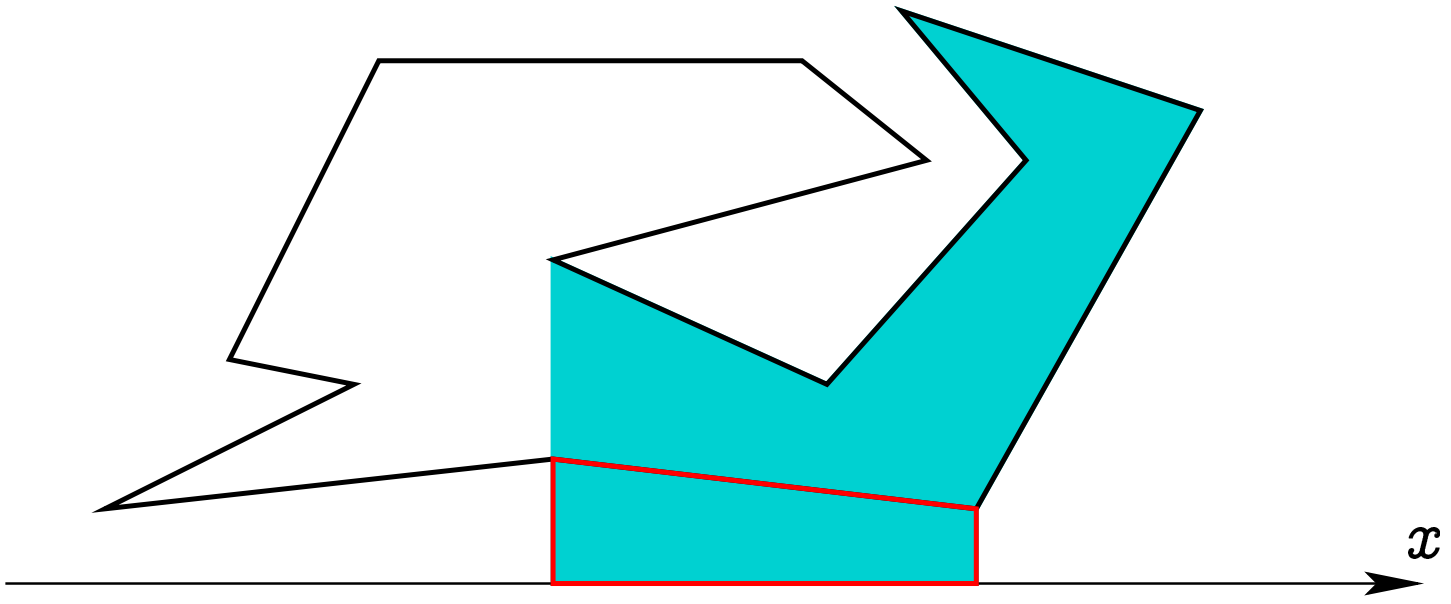

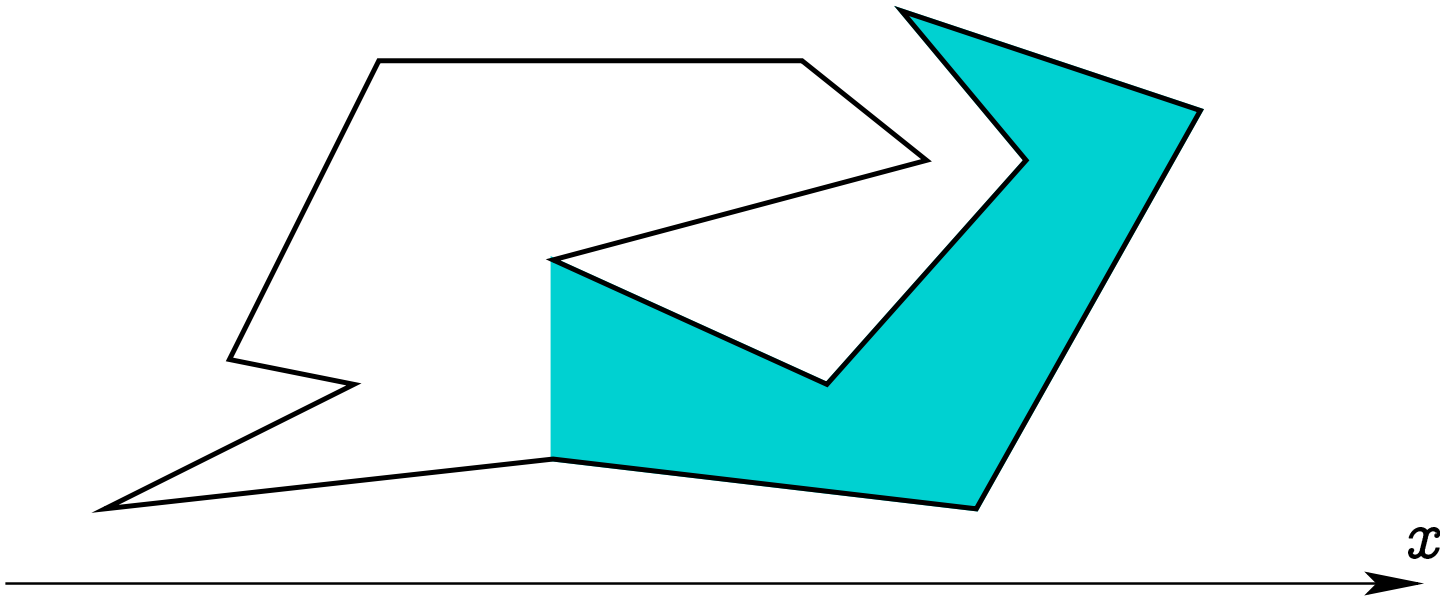

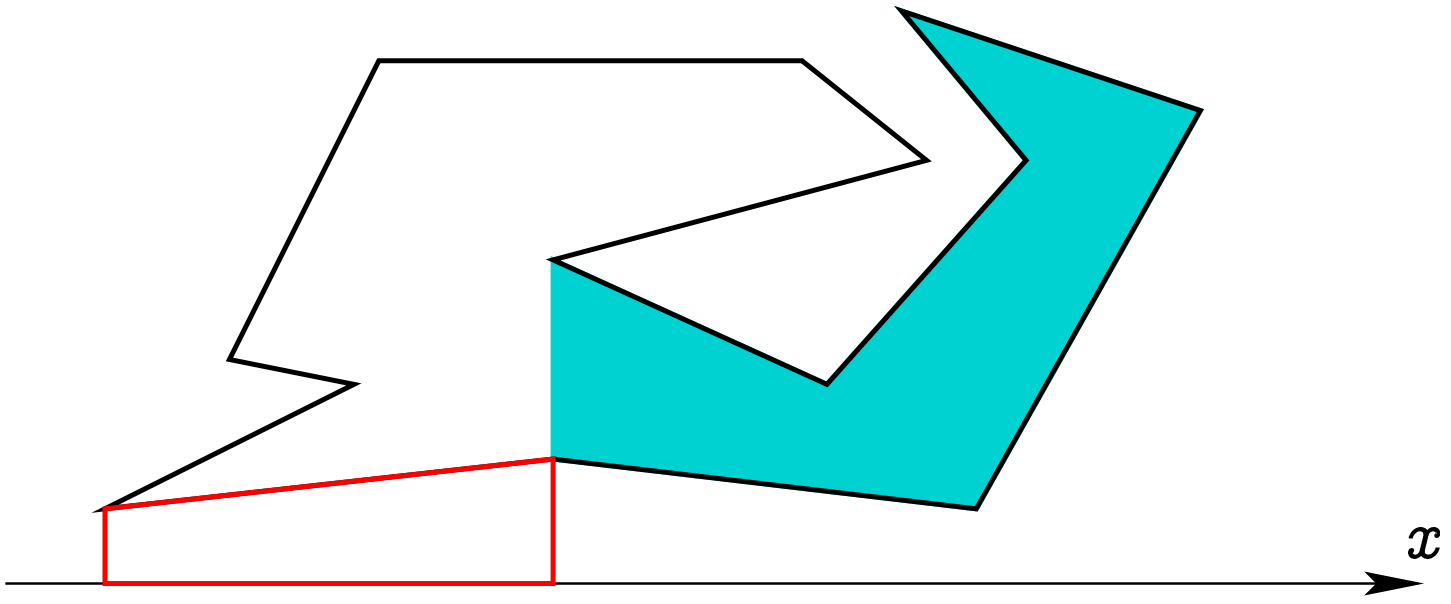

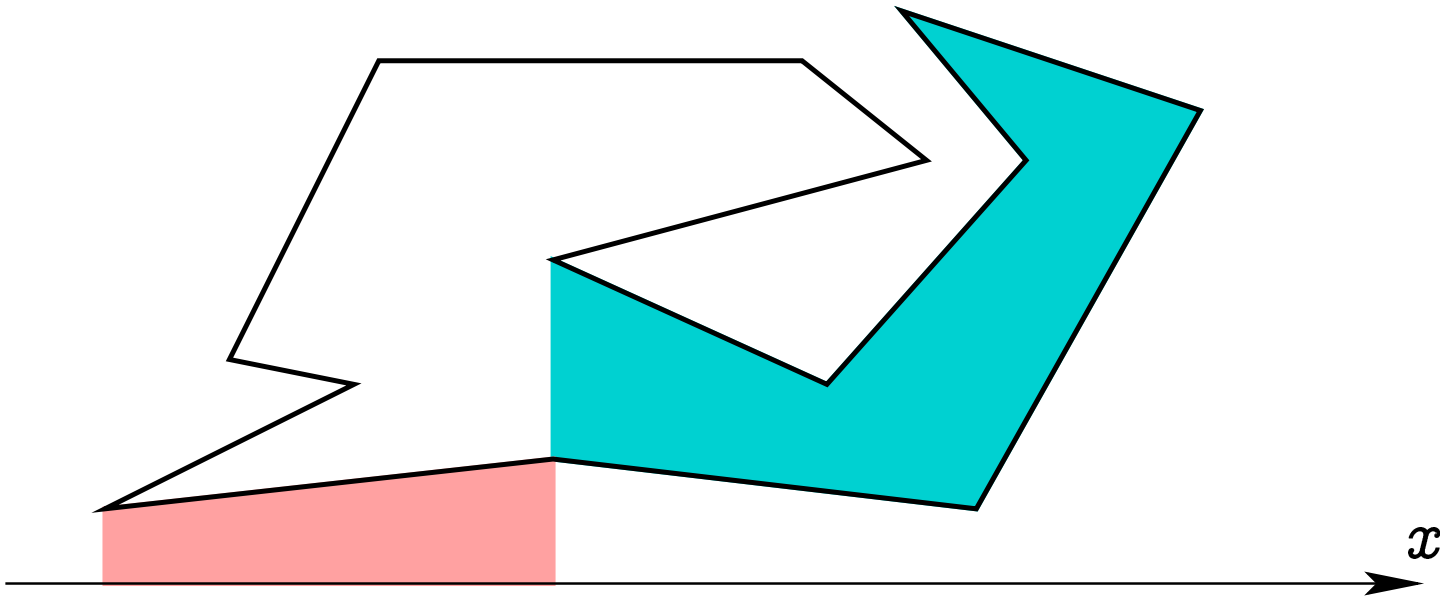

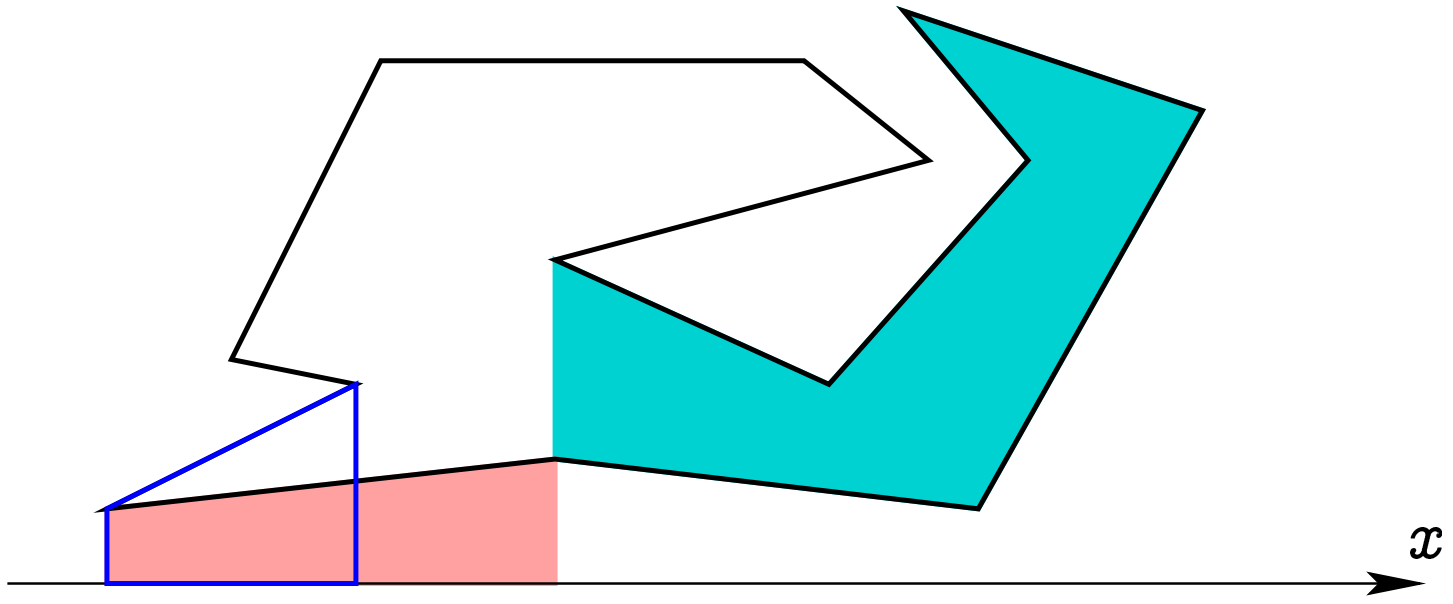

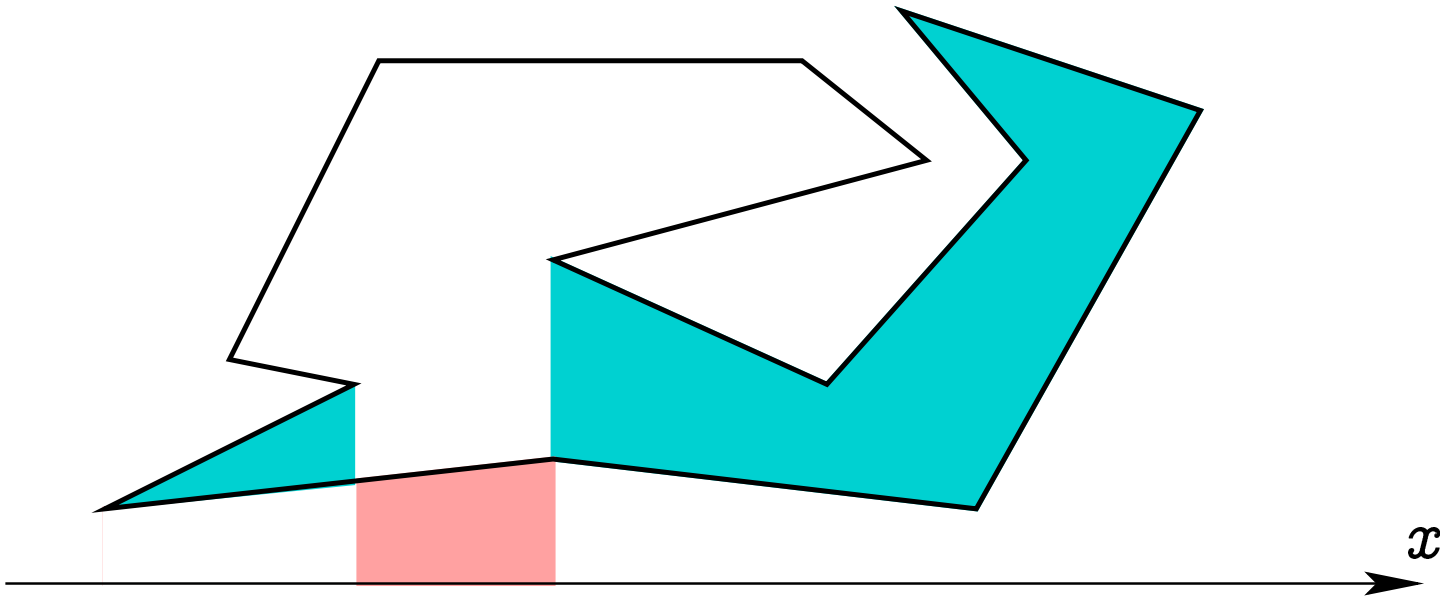

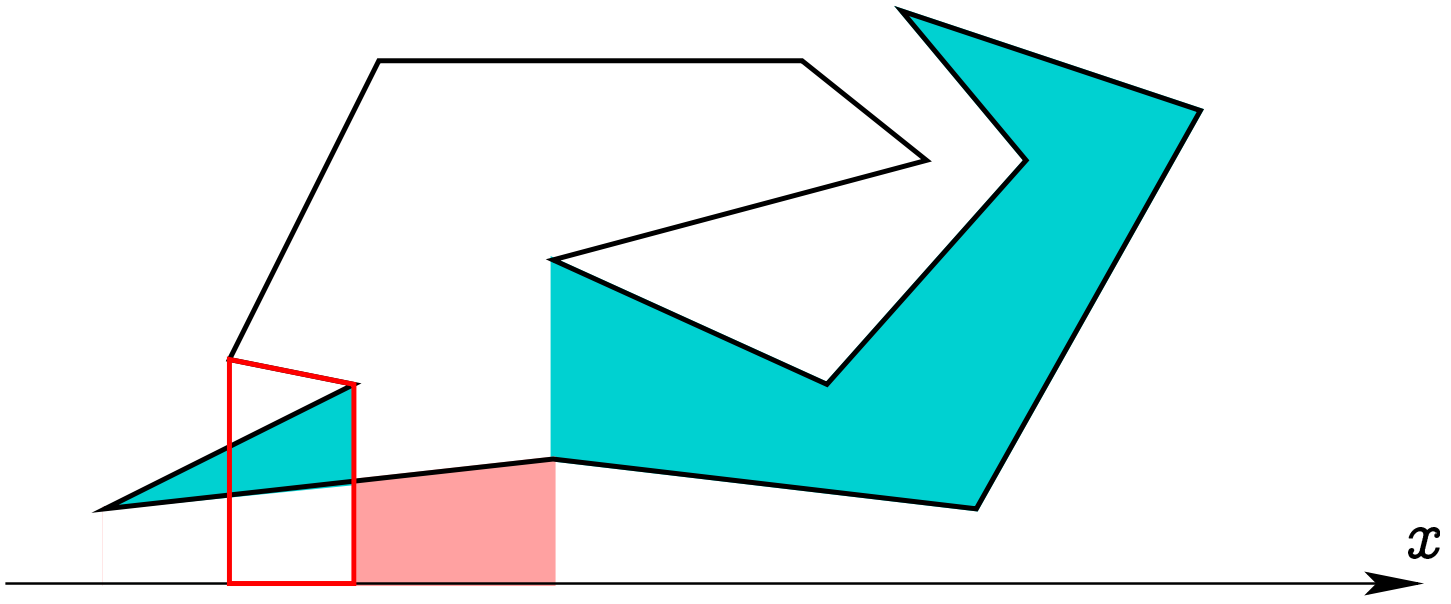

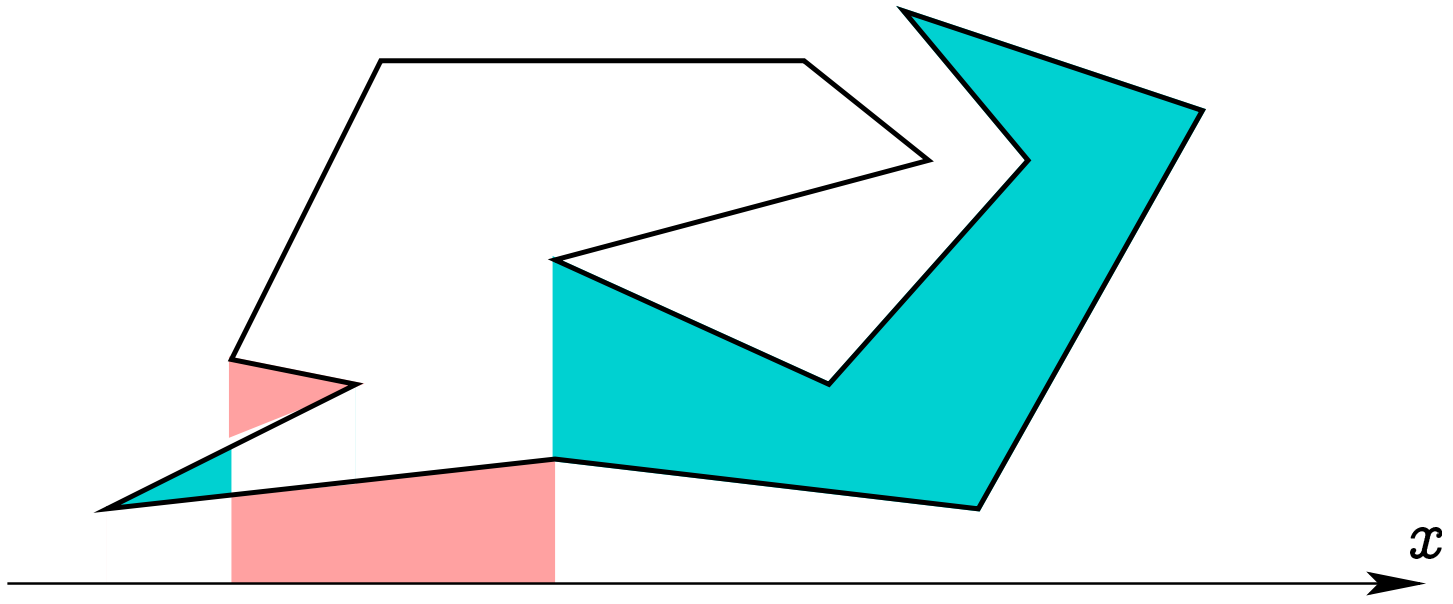

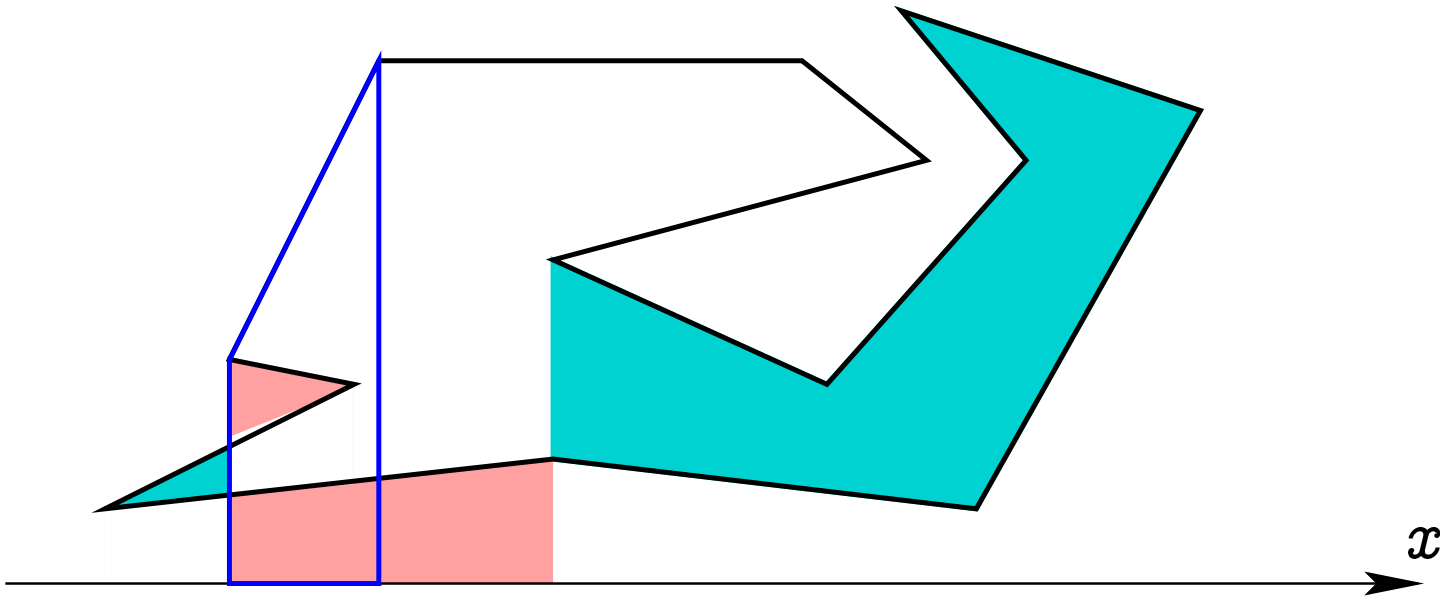

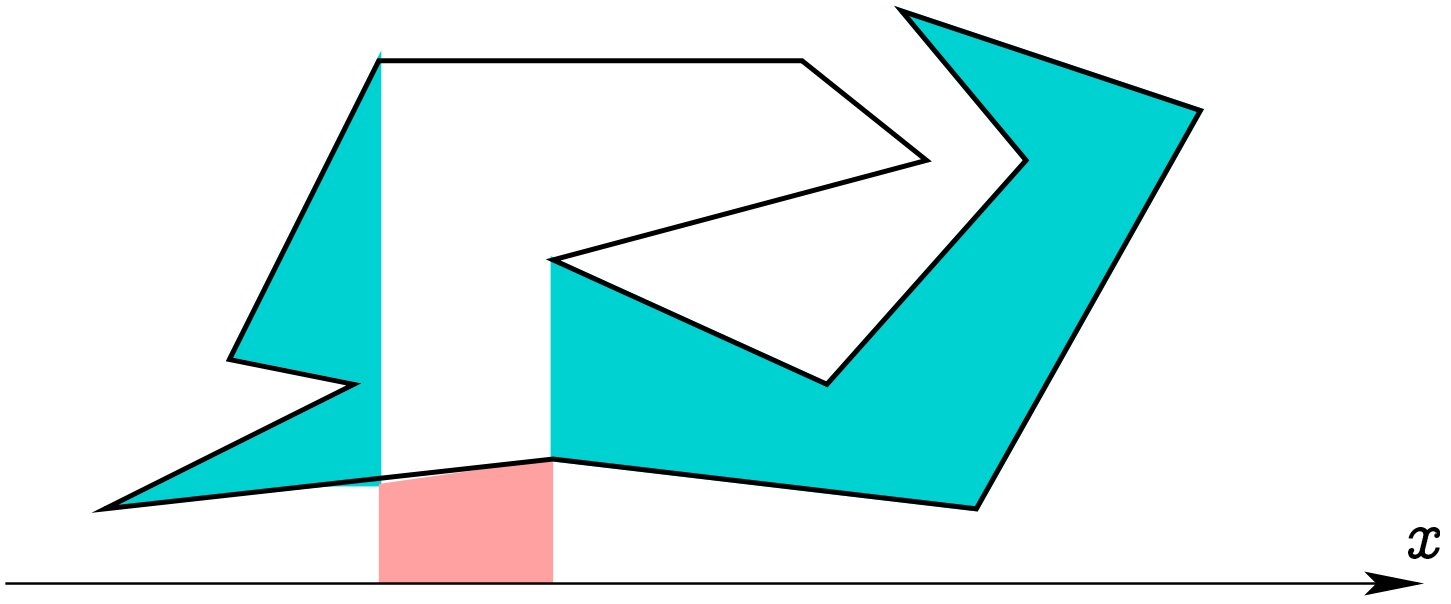

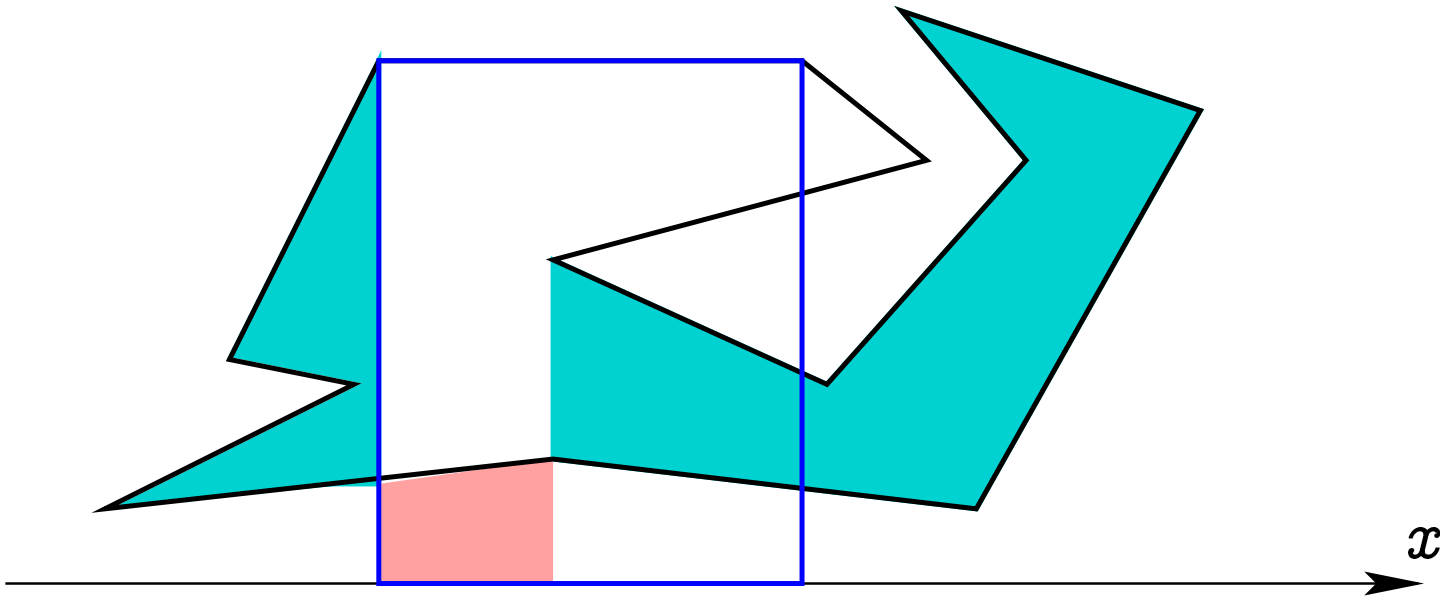

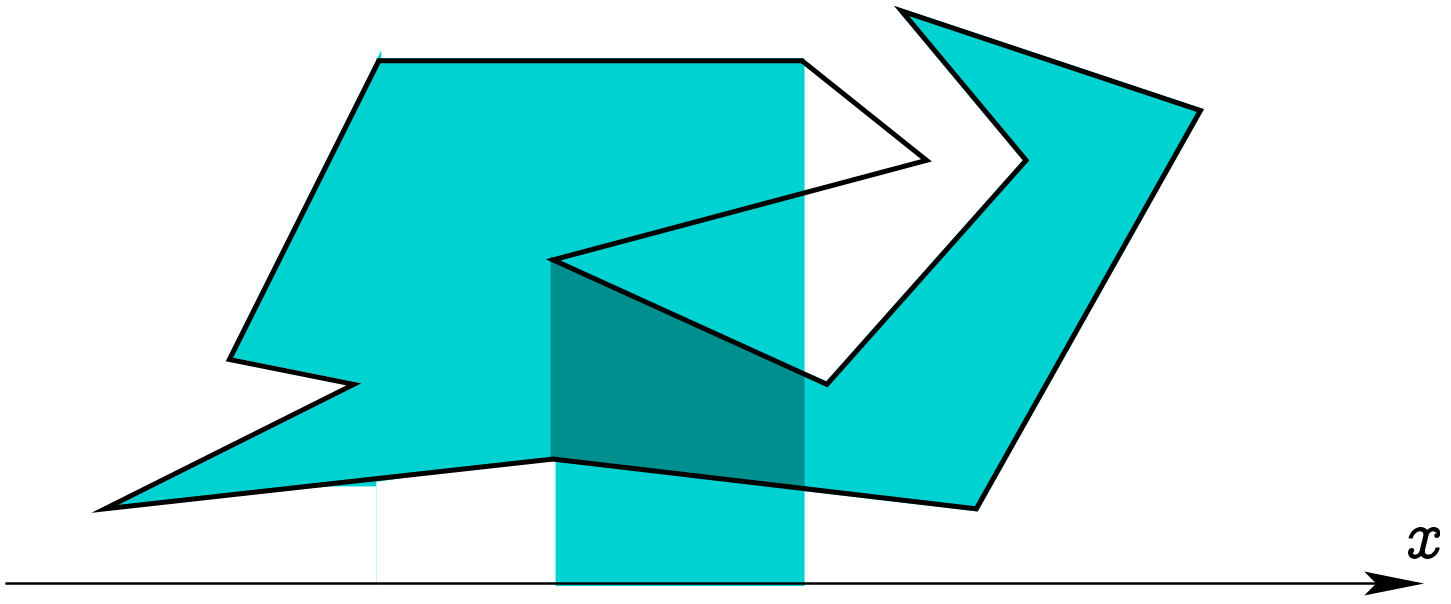

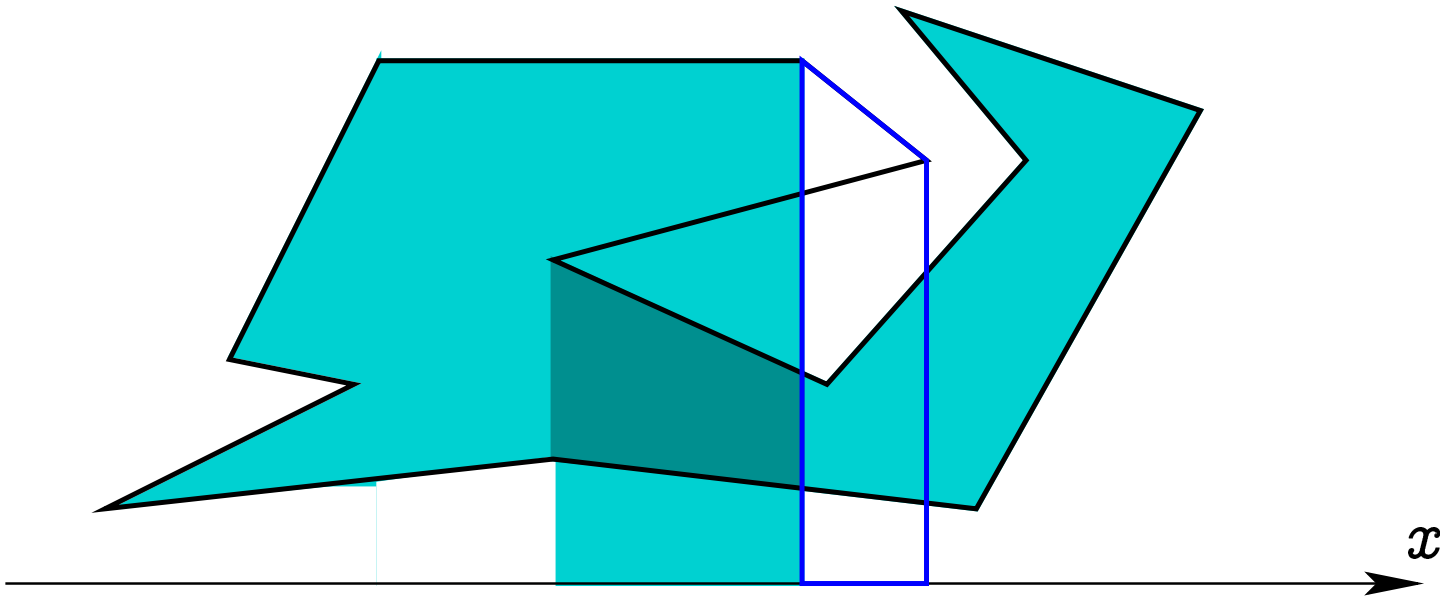

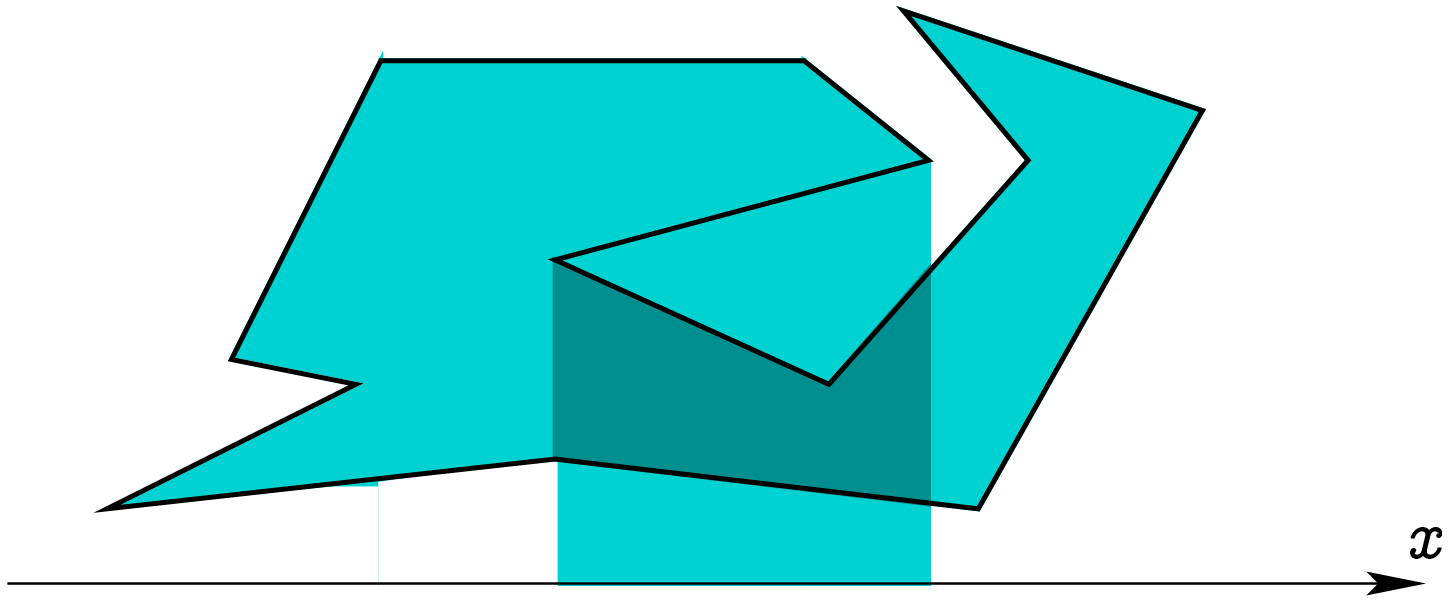

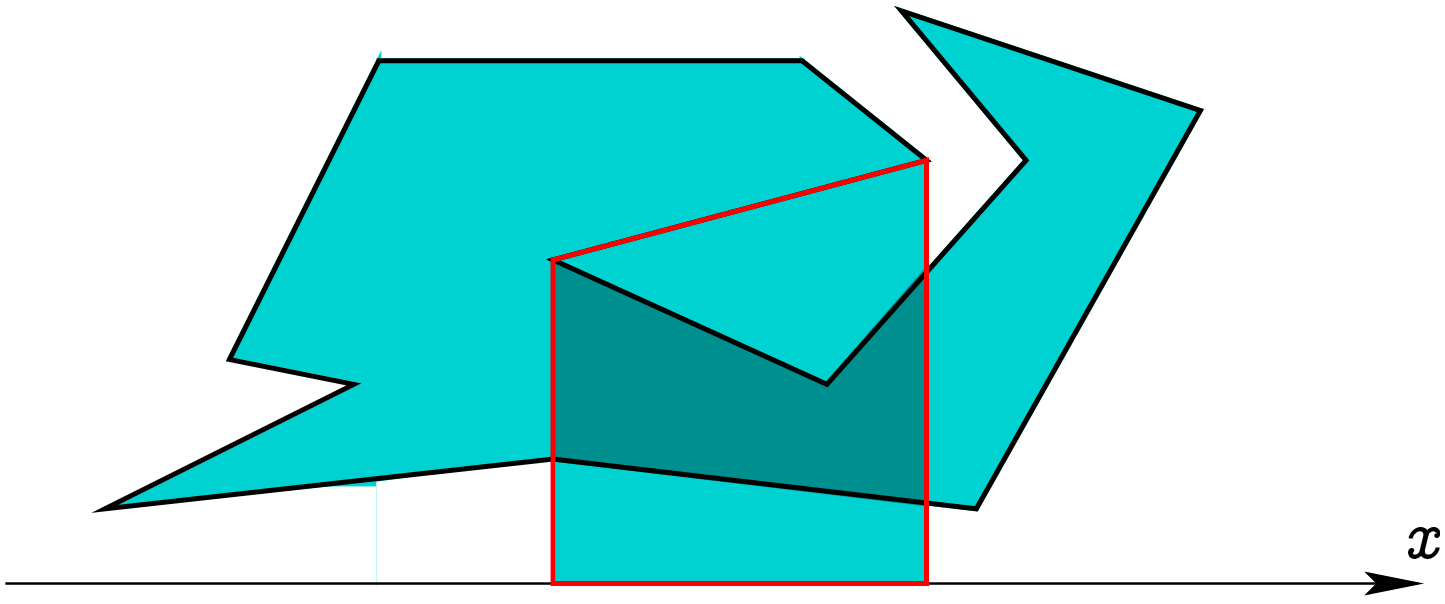

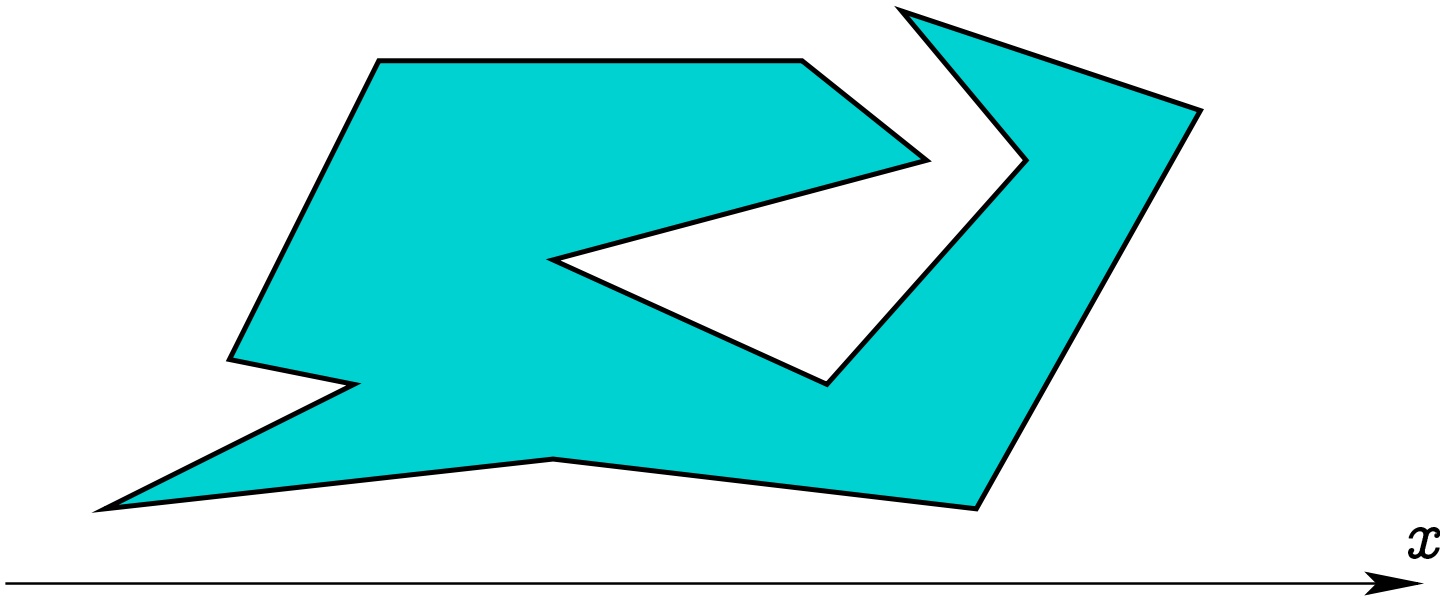

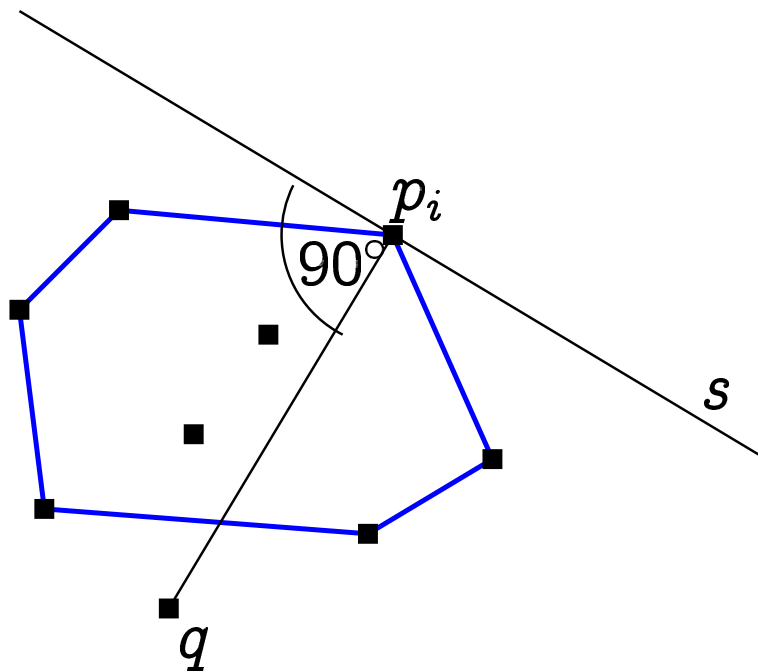

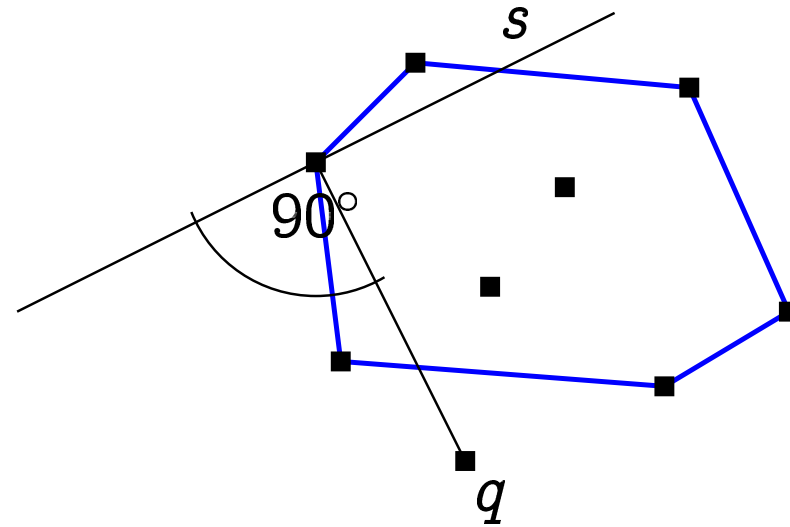
Antud punktid p_1, \dots, p_n . Leida nende seast kaks teineteisest kõige kaugemat punkti.

On üsna ilmne, et need kaks punkti peavad asuma nende punktide kumeral kattel, aga see järeldeb ka järgmisest lausest.

Lause. Olgu q mingi punkt ning olgu p_i punktist q kaugeim punkt punktide p_1, \dots, p_n seas. Olgu s sirge, mis on risti lõiguga $\overline{qp_i}$ ja läbib punkti p_i . Siis s -i ja punktide p_1, \dots, p_n kumera katte ainus ühine punkt on p_i .

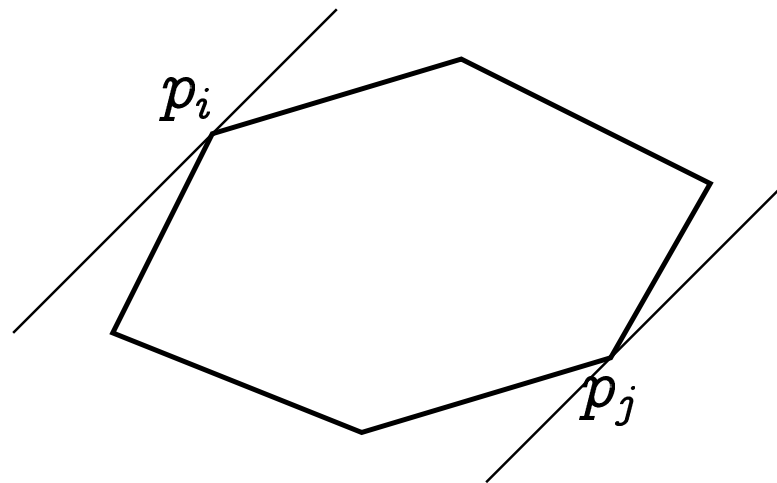

Vastasel juhul võiks mööda katte sisse jäävat s -i osa liikudes q -st kaugemate punktideni jõuda.

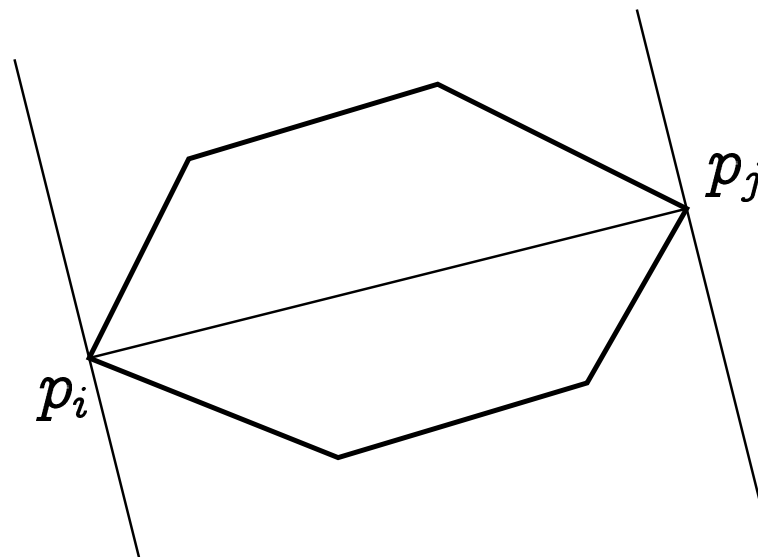

Olgu meil antud kumer hulknurk $p_1p_2 \cdots p_n$, olgu punktid p_1, \dots, p_n kellaosuti liikumise vastassuunas. (Grahami seiremeetod annab kumera katte just sellises järjekorras) Loeme, et tal ei ole paralleelseid külgi.

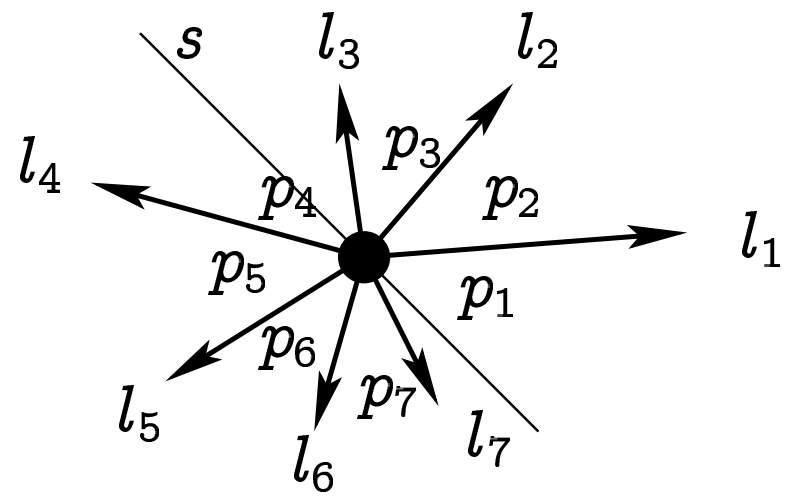
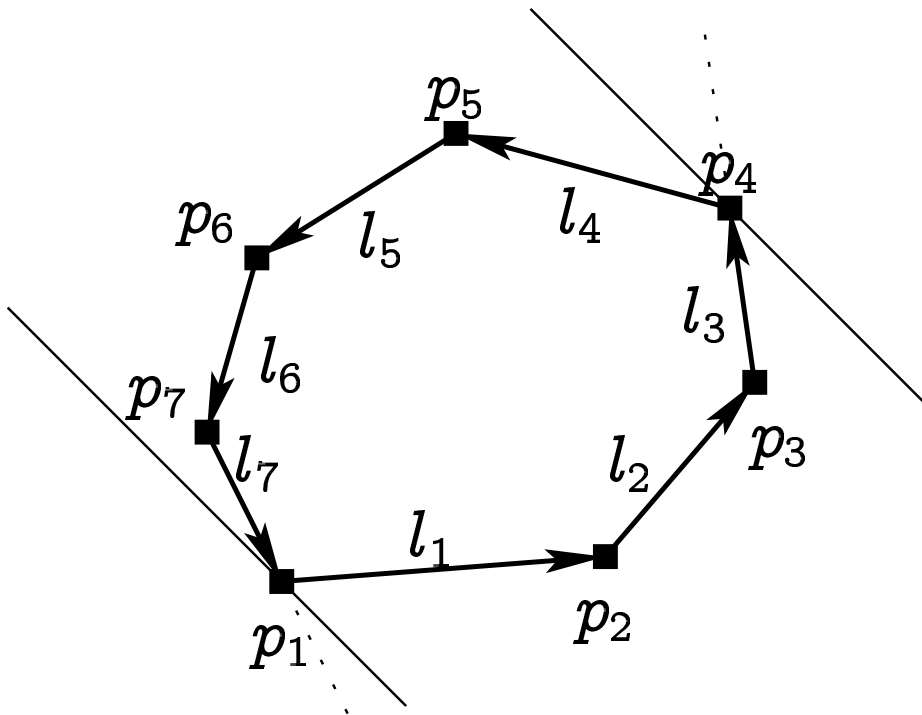
Punktid p_i ja p_j on *antipoodsed*, kui leiduvad kaks paralleelset sirget nii, et ühe ühisosaks selle hulknurgaga on p_i ja teise ühisosaks selle hulknurgaga on p_j .

Lause. Kui p_i ja p_j on teineteisest kõige kaugemal asetsevad punktid, siis nad on antipoodsed.

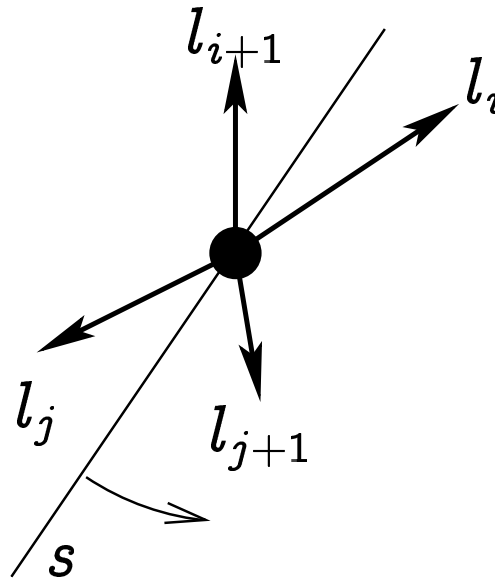
Sobivad näiteks punktides p_i ja p_j võetud lõiguga $\overline{p_i p_j}$ ristuvad sirged.

Antipoodsete paaride leidmine.

Keerutame sirget s .

Kui s on ühelt poolt l_i ja l_{i+1} vahel ja teiselt poolt l_j ja l_{j+1} vahel, siis

huvitab meid, kumba pidi tuleb keerata l_{i+1} -e, et viia ta samasuunaliseks l_{j+1} -ga.

Selle järgi otsustame, kas järgmine piirkond on l_{i+1} ja l_{i+2} vahel või l_{j+1} ja l_{j+2} vahel.

Olgu meil antud objektid x_1, \dots, x_n . Me soovime pidada andmestruktuuri, mis vastaks hulkade komplektile (S_1, \dots, S_k) , nii et iga element x_i kuuluks täpselt ühte hulkadest S_j .

Me soovime järgmiseid operatsioone:

- `tee_klass(x)` lisab juba vaadeldavatele objektidele uue objekti x , samuti lisab ta uue hulka S ja võtab x -i selle ainsaks elemendiks.
- `ühenda(x, y)` ühendab hulgad, millesse kuuluvad x ja y , üheks hulgaks.
- `leia_esindaja(x)` tagastab selle hulga S , kuhu x kuulub, mingi elemendi. Seejuures tagastab ta hulga S iga elemendi jaoks sama elemendi.

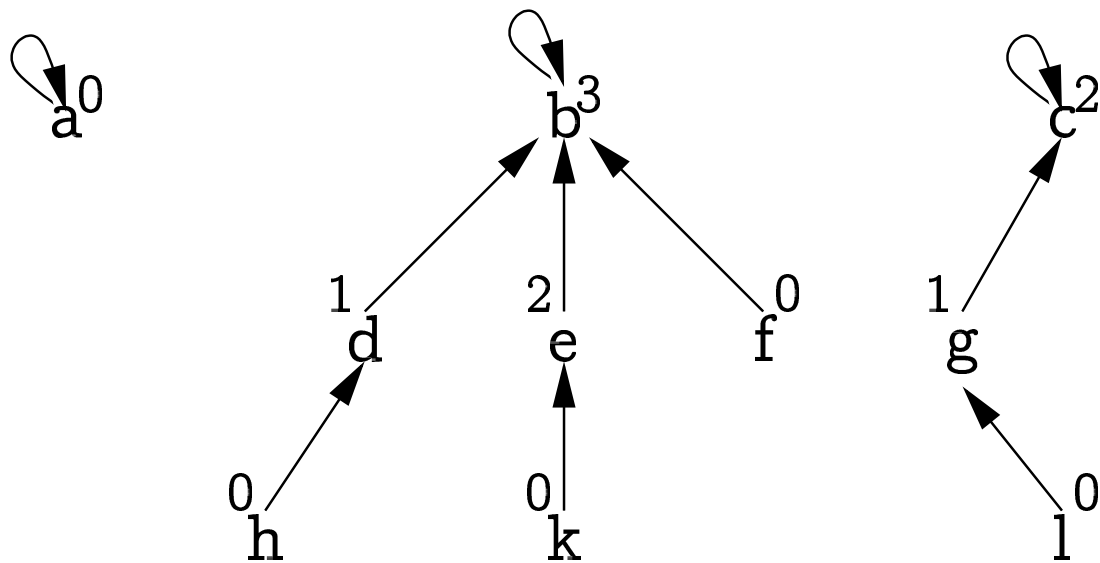
*Galler-Fisher*i meetodil klasside kujutamisel on igal objektil kaks abivälja — *.viit* ja *.h*.

Klassi kujutatakse puuna tema elementidest, *.viit* on viit ülemusele. Objekti väli *.h* on mingi naturaalarv, mis on vähemalt sama suur kui alampuu, mille juureks see objekt on, kõrgus.

Kui mingi objekt on klassi kujutava puu juureks, siis tema *.viit* viitab talle enesele.

`leia_esindaja(x)` tagastab x -i sisaldava puu juure.

Näiteks võib ($\{a\}$, $\{b,d,e,f,h,k\}$, $\{c,g,l\}$) kujutatud olla järgmisel viisil:

tee_klass(x) on

1 $x.viit := x; x.h := 0$

ühenda(x, y) on

1 $lingi(leia_esindaja(x), leia_esindaja(y))$

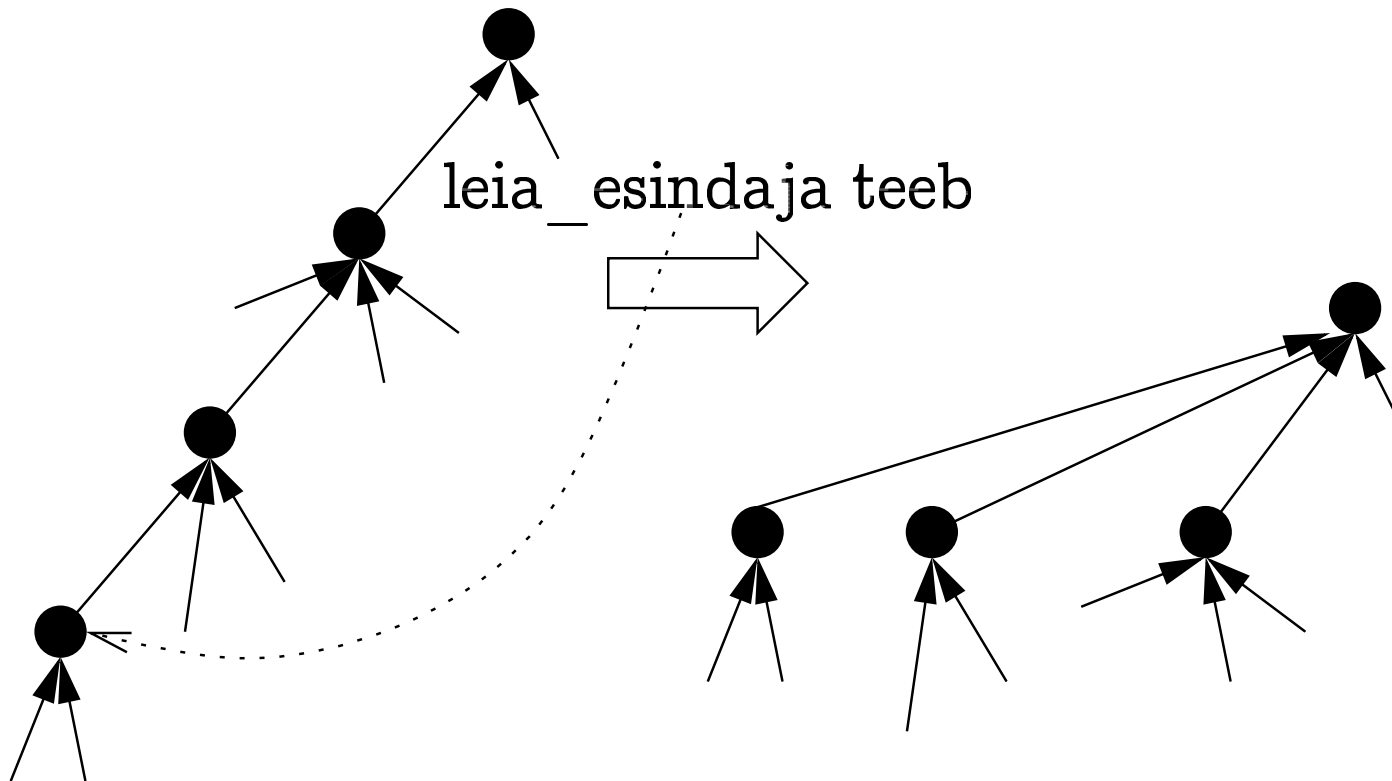
lingi(x, y) on

1 **if** $x.h > y.h$ **then** $y.viit := x$ **else** $x.viit := y$

2 **if** $x.h = y.h$ **then** $y.h := y.h + 1$

leia_esindaja(x) on

- 1 if $x \neq x.viit$ then
- 2 $x.viit := \text{leia_esindaja}(x.viit)$
- 3 return $x.viit$

Keerukus: kui meil on n objekti ja m operatsiooni tee `_` klass, ühenda ja leia `_esindaja`, siis ajakulu on $O(m \log^* n)$.

$\log^* n$ on selline i , et $0 < \underbrace{\log \cdots \log n}_i \leq 1$.

n -i vahemik	$\log^* n$
$n = 1$	0
$n = 2$	1
$3 \leq n \leq 4$	2
$5 \leq n \leq 16$	3
$17 \leq n \leq 65536$	4
$65537 \leq n \leq 2^{65536}$	5

Me näitame, et n objekti korral on m operatsiooni `tee_klass`, `lingi` ja `leia_esindaja` ajakulu on $O(m \log^* n)$.

Siis on ka m operatsiooni `tee_klass`, `ühenda` ja `leia_esindaja` ajakulu $O(m \log^* n)$, sest nad sisaldavad ülimalt $3m$ operatsiooni `tee_klass`, `lingi` ja `leia_esindaja`.

Puude struktuuri ja selle muutumise kohta töö jooksul võib öelda järgmist. Olgu x mingi objekt.

- Alguses on x mingi puu juur. Kui ta töö käigus mingil hetkel mittejuureks muutub, siis ei saa ta enam kunagi juureks.
- Kirjutusviis $x.viit = x$ tähendab „ x on mingi puu juur“.

Mõned tulemused väljade $.h$ väärtuste kohta ja nende muutumise kohta töö jooksul. Vaatame mingit objekti x .

- Kui $x.viit \neq x$, siis $x.h < x.viit.h$.
- Alguses on $x.h = 0$. Töö jooksul ta ei vähene. Alates hetkest, kus $x.viit \neq x$, $x.h$ enam ei muutu.
- $x.viit.h$ töö jooksul ei vähene.
- Olgu $P(x)$ tippude arv alampuus, mille juureks on x . Siis $P(x) \geq 2^{x.h}$.

Tõestused on induktsiooniga üle tehtud operatsioonide arvu.

Kehtigu eelmisel slaidil toodud väited peale mingit arvu operatsioone. Teeme järjekordse operatsiooni.

Kui see oli `tee_klass(x)`, siis saab $x.h$ väärtuseks 0. x on mingi puu juur. $P(x) = 1 = 2^{x.h}$.

Kui see oli lingi(x, y), siis muutused toimuvad ainult x -i ja y -i juures.

Kui enne operatsiooni $x.h \neq y.h$ (üldisust kitsendamata loeme, et $x.h < y.h$), siis pärast operatsiooni on juureks mittevõetud tipu x väli $.h$ väiksem kui juureks võetud tipu y väli $.h$.

Samuti on pärast operatsiooni $P(y) \geq 2^{y.h} + 2^{x.h} \geq 2^{y.h}$.

Kui enne operatsiooni $x.h = y.h$, siis pärast $y.h = x.h + 1 > x.h$. Samuti $P(y) \geq 2^{y.h-1} + 2^{x.h} = 2 \cdot 2^{y.h-1} = 2^{y.h}$.

lingi on ainus operatsioon, mis muudab välja $.h$ väärtusi. Muudetakse tipul, mis on puu juur.

Kui järjekordne operatsioon oli `leia_esindaja(x)`, siis võis `x.viit` hakata viitama kõrgemale kui varem.

Kuna ennem oli $x.h < x.viit.h$ iga tipu x jaoks, siis puus ülespoole liikudes välja `.h` väärtused suurenevad.

Välja `x.viit` muutes siis `x.viit.h` suurenes.

Järeldus. Tippe, mille välja $.h$ väärtus on vähemalt r , on ülimalt $n/2^r$.

Tõestus. Kui mingi tipu x jaoks omistatakse $x.h := r$, siis peab puus, mille juureks on x , olema vähemalt 2^r tippu. Nende tippude (v.a. x ise) aste on väiksem kui r ja enam ei muutu.

Kui mõne teise tipu y jaoks omistatakse $y.h := r$, siis peab puus, mille juures on y , olema vähemalt 2^r tippu. Need tipud peavad olema erinevad puu, mille juureks on x , tippudest, sest x ei kuulu puusse, mille juureks on y .

Seega saab ülimalt iga 2^r -s tipp saada $.h$ väärtuseks r või enam. Muuhulgas on siis iga tipu välja $.h$ väärtus $\leq \log n$.

Üks operatsioon `tee` _klass või lingi vajab konstantset aega.

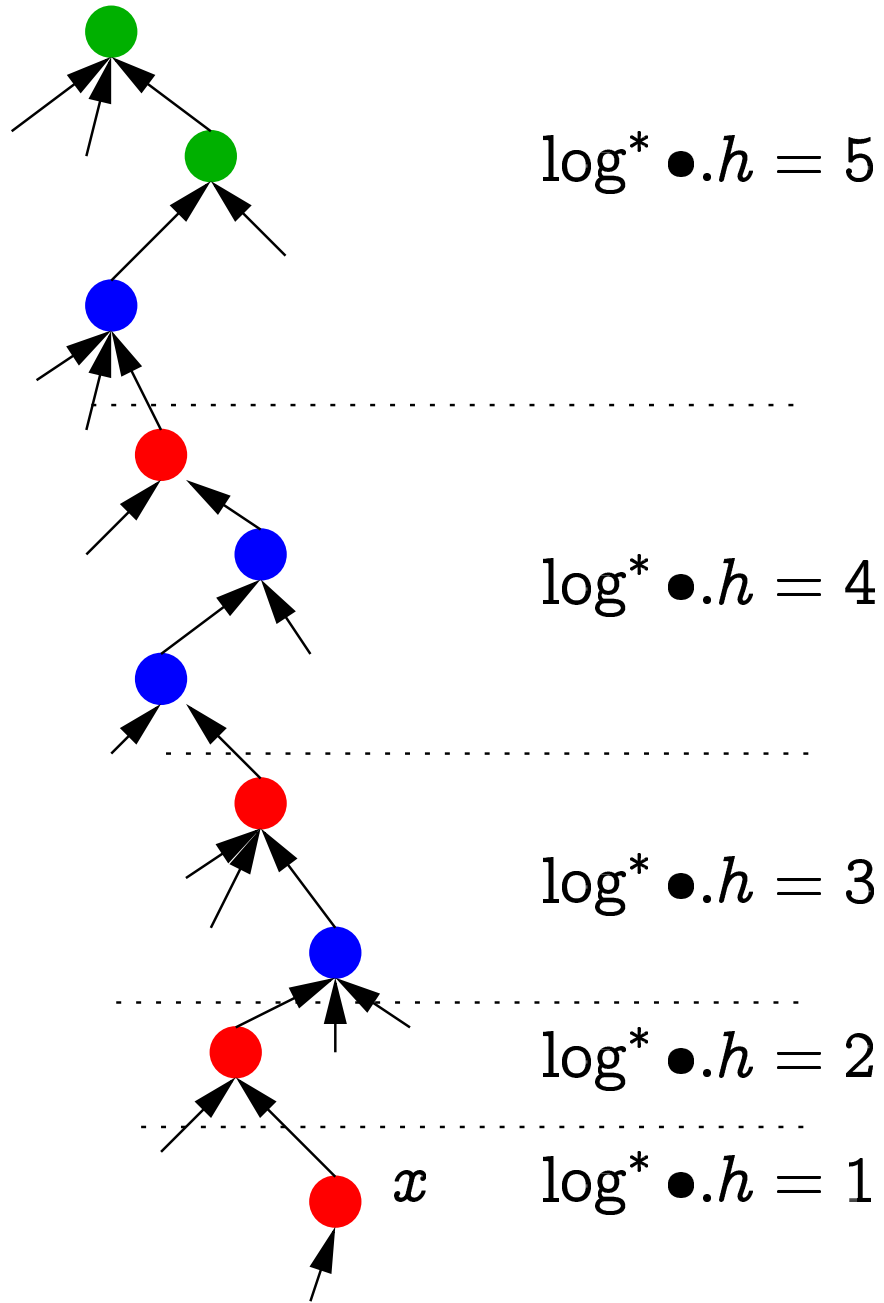
Ühe operatsiooni `leia_esindaja(x)` tööaeg on proportsionaalne objekti x kaugusega teda sisaldava puu juurest selle operatsiooni tegemise hetkel.

Me näitame, et peale m -i operatsiooni on nende kauguste summa $O(m \log^* n)$.

Vaatame mingit operatsiooni $\text{leia_esindaja}(x)$.

Vaatame ahelat tipust x teda sisaldava puu juureni. Vär-
vime sellel ahelal tipud järgmiselt:

- Juure ja tema vahetu järglase värvime roheliseks.
- Mõne teise tipu v sellelt ahelalt värvime punaseks pa-
rajasti siis, kui $\log^* y.h \neq \log^* y.viit.h$.
 - Defineerime $\log^* 0 := -1$.
- Ülejäänud tipud värvime siniseks.
 - Neil tippudel $\log^* y.h = \log^* y.viit.h$.

Igal operatsioonil leia_esindaja on ülimalt kaks rohelist ja ülimalt $\log^* \log n = \log^* n - 1$ punast tippu.

Kui mingi tipp x on kunagi olnud punane, siis ei saa ta enam kunagi edaspidi olla sinine, sest

- $x.h$ enam ei muutu, seega ei muutu ka $\log^* x.h$;
- $\log^* x.h < \log^* x.viit.h$;
- $x.viit.h$ saab üksnes suurenedada, seega ka $\log^* x.viit.h$ saab üksnes suurenedada.

Urime, mitu korda saab üks tipp olla sinine.

Kui tipp x on mingis operatsioonis leia_ esindaja sinine, siis muutub tema otsene ülemus. S.t. $x.viit.h$ suureneb selle operatsiooni käigus.

Ta saab suurenedada ainult senikaua kuni $\log^* x.viit.h = \log^* x.h$, muidu muutub tipp punaseks.

Olgu $S(x)$ kordade arv, mil tipp x võib olla sinine. Siis on m operatsiooni tehes operatsioonidel leia_ esindaja vaadeldavate ahelate pikkuste summa ülimalt

$$2m + m(\log^* n - 1) + \sum_{i=1}^n S(x_i) .$$

Tähistame: $2^{*-2} := -1$, $2^{*-1} := 0$, $2^{*0} := 1$, $2^{*i} := 2^{2^{*i-1}}$.

$$\text{S.t. } \left. 2^{*i} = 2^{2^{\cdot^{\cdot^{\cdot^2}}}} \right\} i$$

Siis $\log^* n = i$ parasjagu siis, kui $2^{*i-1} + 1 \leq n \leq 2^{*i}$.

Olgu $j = \log^* x.h$. Siis $x.viit.h$ võib suurenda ülimalt $2^{*j} - 2^{*j-1} - 1$ korral, nii et $\log^* x.viit.h$ ei saa suuremaks kui $\log^* x.h$.

$$\text{S.t. } S(x) \leq 2^{*\log^* x.h} - 2^{*(\log^* x.h)-1} - 1.$$

Olgu $N(j) = |\{x : \log^* x.h = j\}|$. Siis on m operatsiooni tehes operatsioonidel leia_ esindaja vaadeldavate ahelate pikkuste summa ülimalt

$$2m + m(\log^* n - 1) + \sum_{j=-1}^{\log^* n - 1} N(j)(2^{*j} - 2^{*j-1} - 1) .$$

Peale selle,

$$N(j) \leq \sum_{r=2^{*j-1}+1}^{2^{*j}} \frac{n}{2^r},$$

sest tippe, mille välja $.h$ väärtus on vähemalt r , on ülimalt $n/2^r$.

$$\begin{aligned}
N(j) &\leq \sum_{r=2^{*j-1}+1}^{2^{*j}} \frac{n}{2^r} = \frac{n}{2^{2^{*j-1}+1}} \sum_{r=0}^{2^{*j}-2^{*j-1}-1} \frac{1}{2^r} \\
&\leq \frac{n}{2^{2^{*j-1}+1}} \sum_{r=0}^{\infty} \frac{1}{2^r} = \frac{n \cdot 2}{2^{2^{*j-1}+1}} = \frac{n}{2^{2^{*j-1}}} \\
&= \begin{cases} 2n, & \text{kui } j = -1 \\ \frac{n}{2^{*j}}, & \text{kui } j \geq 0 \end{cases}
\end{aligned}$$

$$2m + m(\log^* n - 1) + \sum_{j=-1}^{\log^* n - 1} N(j)(2^{*j} - 2^{*(j-1)} - 1) \leq$$

$$m(\log^* n + 1) + \sum_{j=-1}^{\log^* n - 1} N(j)2^{*j} =$$

$$m(\log^* n + 1) + 2n2^{*-1} + \sum_{j=0}^{\log^* n - 1} \frac{n}{2^{*j}} 2^{*j} =$$

$$m(\log^* n + 1) + \sum_{j=0}^{\log^* n - 1} n =$$

$$m(\log^* n + 1) + n \log^* n = O(m \log^* n)$$